

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„PÁR SCHŮDKŮ DO ŠKOLKY – VELKÝ SKOK DO ŽIVOTA“

Č. j.:
Spisový znak:
Skartační znak:
Účinnost od: 1. 9. 2024
Počet příloh: 0

Obsah:

1. Identifikační údaje

- 1.1 Název ŠVP
- 1.2 Vzdělávací program
- 1.3 Údaje o škole
- 1.4 Zřizovatel

2. Charakteristika školy

- 2.1 Základní údaje

3. Podmínky vzdělávání

- 3.1 Věcné (materiální) podmínky
- 3.2 Životospráva
- 3.3 Psychosociální podmínky
- 3.4 Organizace chodu školy
- 3.5 Řízení školy
- 3.6 Personální zajištění
- 3.7 Spolupráce s rodiči a spolupráce s ostatními institucemi
- 3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami
- 3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných
- 3.10 Podmínky pro vzdělávání dětí od 2 do 3 let
- 3.11 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

4. Organizace vzdělávání

- 4.1 Vnitřní uspořádání školy a charakteristika jednotlivých tříd
- 4.2 Kritéria pro přijetí dítěte do MŠ

5. Charakteristika vzdělávacího programu

- 5.1 Profilace a filozofie školy
- 5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu
- 5.3 Metody a formy vzdělání
- 5.4 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami
- 5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných
- 5.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let
- 5.7 Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka
- 5.8 Povinné předškolní vzdělávání

6. Vzdělávací obsah

- 6.1 Klíčové kompetence
- 6.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu
- 6.3 Metody a formy vzdělávání
- 6.4 Integrované bloky
 - 6.2.1 První krůček do světa se skřítkem Hospodáříčkem
 - 6.2.2 Podzimní čarování se skřítkem Zahradníčkem
 - 6.2.3 Chystáme se na zimu se skřítkem Stodolníčkem
 - 6.2.4 Těšíme se na Vánoce se skřítkem Poletuchou
 - 6.2.5 Do nového roku se skřítkem Barbuchou
 - 6.2.6 Cestujeme časem se skřítkem Vsetečkou
 - 6.2.7 Z pohádky do pohádky se skřítkem Čtenáříčkem
 - 6.2.8 Aprílovým počasím se skřítkem Kvítkem
 - 6.2.9 Pozorujeme svět se skřítkem Všudybýlkem
 - 6.2.10 Chystáme se na prázdniny se skřítkem Jahodníčkem

7. Doplnující programy a další aktivity

- 7.1 Brousek pro tvůj jazýček
- 7.2 Hravá angličtina
- 7.3 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

8. Evaluační systém a pedagogická diagnostika

- 8.1 Vlastní hodnocení školy (autoevaluace)
- 8.2 Hodnocení na úrovni třídy
- 8.3 Časový plán

1. Identifikační údaje

1.1. Název ŠVP

Školní vzdělávací program „PÁR SCHŮDKŮ DO ŠKOLKY – VELKÝ SKOK DO ŽIVOTA“

1.2. Vzdělávací program

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

1.3. Údaje o škole

Název: **Základní škola a Mateřská škola Blatnice, okres Třebíč, příspěvková organizace**
(dále jen ZŠ a MŠ Blatnice)

Právní forma: **příspěvková organizace**
Adresa: **Blatnice 69, Jaroměřice nad Rokytnou 675 51**
Ředitelka školy: **Mgr. Marie Čermáková Tomanová**
Telefon: **+420 561 255 557**
E-mail: reditel@zsamsblatnice.cz
Web: www.zsamsblatnice.cz
IČO: **75022869**
RED-IZO: **600121968**

1.4. Zřizovatel

Název: **Obec Blatnice**
Právní forma: **obec**
Adresa: **Blatnice 61**
Starosta: **Stanislav Husa**
Telefon: **+420 568 440 595**
E-mail: ou.blatnice@razdva.cz
IČO: **00375403**

Dokument byl schválen na pedagogické radě dne 26. 8. 2024

Dokument byl schválen Školskou radou dne 26. 8. 2024

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2024

V Blatnici dne 26. 8. 2024

.....

Mgr. Marie Čermáková Tomanová
ředitelka školy

2. Charakteristika školy

2.1 Základní údaje

Mateřská škola (dále jen MŠ) se nachází na konci obce Blatnice, cca 3 km od města Jaroměřice nad Rokytnou. V blízkosti jsou pole, louky i les.

Mateřská škola je jednopodlažní budova stojící na oploceném pozemku, která byla přistavěna k budově základní školy v roce 1999. Hlavní vchod do MŠ je ze školní zahrady. V přízemí se nachází třída s ložnicí, kuchyňka, herna s jídelnou, sklad lehátek a lůžkovin, sociální zařízení, kabinet pro pedagogické pracovníky a sklad pomůcek. V oddělené místnosti je školní jídelna a školní kuchyňka s výdejnou stravy. Na chodbě je šatna dětí a ředitelna.

Mateřská škola je jednotřídní s celodenním provozem. Kapacita mateřské školy je 28 dětí. Naši mateřskou školu navštěvují děti od 2 do 7 let z Blatnice a okolních obcí (Ohrazenice, Bohušice, Jaroměřice nad Rokytnou a Hostim).

Součástí mateřské školy je malé školní hřiště se dvěma pískovišti, altánem, posezením a herními prvky. Dále je možno využívat i školní zahradu, kde jsou různé rostliny, stromy, keře, ohniště, herní prvky a altán. Školní zahrada nabízí dostatek prostoru pro volnou hru i pohybové aktivity dětí.

3. Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné (materiální) podmínky

Mateřská škola má dostatečně velké prostory a vhodné prostorové uspořádání, které plně vyhovuje různým skupinovým i individuálním činnostem. Vybavení tříd nábytkem (židle, stoly, skřínky...) odpovídá věku dětí dle norem a počtu dětí ve třídě. Třída je dostatečně prostorná a světlá. Ve třídě je herní část a část se stolky, která zároveň slouží jako prostor jídelny.

Prostor třídy je rozdělen do částí, které děti stimulují ke hře a práci, jsou to tzv. Centra aktivit. Tyto koutky, které umožňují hru i tvůrčí práci jednotlivcům i skupině, jsou vybaveny různými předměty a materiály, jsou označeny nápisy (např. ATELIÉR, KNIHY A PÍSMENA, DÍLNA, DOMÁCNOST, DOPRAVA, DRAMATIKA, POKUSY A OBJEVY, KOSTKY, MANIPULAČNÍ A STOLNÍ HRY) a je zde vyznačen počet míst, tzn. kolik dětí může v danou chvíli v centru pracovat. Centra aktivit vytváří prostor pro učení se od sebe navzájem, nápodobou i pozorováním. Děti pracují v malých skupinkách, mohou spolu komunikovat, řešit problémy, rozhodovat se. Jsou tak vedeny k samostatnosti a spolupráci. Možnost volby je pro ně také závazkem, že danou činnost dokončí a následně uklidí pomůcky a hračky, s kterými pracovaly, na své místo, protože si danou aktivitu dobrovolně vybraly. Proto je také většina hraček a pomůcek dětem volně přístupná v otevřených nebo lehce dosažitelných skřínkách, aby děti po ukončení hry věděly, kam mají hračky či pomůcky uklidit.

V herně, která po obědě slouží jako ložnice, jsou také uloženy lůžkoviny na spaní (každé dítě má svůj úložný prostor označený značkou). Výměnu a praní lůžkovin zajišťuje školnice. Špinavé prádlo je odděleno od čistého.

Výrobky dětí slouží k výzdobě školy a jsou přístupné jak dětem, tak rodičům. Předškoláci si zakládají své pracovní listy do portfolia. Při některých činnostech dětí je také využívána interaktivní tabule ve třídě základní školy.

Šatny jsou vybaveny úložnými prostory, kde každé dítě má své místo označené značkou. Součástí budovy je oplocené školní hřiště a oplocená školní zahrada. Na školním hřišti jsou herní prvky, které se postupně snažíme modernizovat, dále pak altánek, pískoviště, domeček a posezení. Školní hřiště slouží především k rozvoji obratnosti, odvahy, hrubé motoriky, ale i k odpočinku a relaxaci dětí. Na školní zahradě je také altán, plocha na fotbal, ohniště, herní prvky atd. Zahrada je pravidelně udržována a využívána pro pobyt dětí.

Hračky a pomůcky pro hru venku jsou uloženy v zahradním domku, který je po odemknutí volně přístupný. Vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

3.2 Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná, vyvážená a pestrá strava. Je zachována vhodná skladba jídelníčku a dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů.

Svačiny pro děti jsou připravovány ve školní výdejně, oběd se dováží z Mateřské školy v Jaroměřicích nad Rokytnou. Svačiny i oběd jsou podávány v prostorách jídelny, kde se děti stravují. Děti se učí samoobsluze, správným stravovacím návykům a nejsou nuceny do žádného jídla. V průběhu celého dne je dodržován pitný režim, děti mají k dispozici stále dostatek tekutin.

V mateřské škole je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád. V denním režimu je respektována doba mezi jednotlivými jídly 2,5 – 3 hod. intervaly.

Zdravý pohyb a pobyt venku je zajištěn každodenně. Délku pobytu venku přizpůsobujeme aktuálnímu stavu počasí. Při nepříznivém počasí se pobyt venku zkrátí, případně jsou dětem nabídnuty jiné pohybové aktivity. Jedná se např. o silný mráz pod -10 °C, náledí, silný vítr, déšť, inverze, v létě pak velká horka. Dbáme také na to, aby byly děti oblečeny dle aktuálního počasí.

Ve třídě i na zahradě je dostatečný prostor pro spontánní aktivity dětí. Respektujeme individuální potřebu spánku, děti postupně vstávají a odcházejí do herny, kde se věnují klidovým činnostem.

3.3 Psychosociální podmínky

Kvalitní sociální klima je podmínkou zdatu veškerých aktivit mateřské školy. Věkově smíšená skupina je pro zdravý sociální rozvoj velice vhodné prostředí. Mladší děti se učí od starších a naopak. Ve věkově smíšené třídě má dítě přirozené podmínky pro svou socializaci, která je hlavním přínosem předškolního období pro celý život.

Všichni zaměstnanci si uvědomují, že jsou přirozeným vzorem, což znamená, že i na jejich chování závisí vytváření příznivé a vstřícné atmosféry ve škole. Učitelky reagují klidně a citlivě na potřeby jednotlivých dětí, zatěžují je úměrně k jejich individuálním potřebám, a především jednají klidně bez neuváženého spěchu. Všechny děti mají rovnocenné postavení a jsou vedeny nenásilně k neformálním přátelským vztahům v kolektivu (prevence šikany a patologických jevů). Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě dětí a jejich potřebám. Nově přichozím dětem je nabídnuta možnost postupné adaptace, což znamená, že mají možnost se postupně adaptovat na nové prostředí dle jejich individuálních potřeb a dle časových možností jejich zákonných zástupců. Tyto děti navštěvují MŠ v kratších časových úsecích, aby se v klidu mohly přizpůsobit novému prostředí. V této době mohou být rodiče společně s dětmi ve třídě.

Každé ráno se děti sesednou do kruhu, který je situován do prostoru herny. Cílem ranního kruhu je vzájemné přivítání a seznámení dětí s tématem dne, tedy s tím, co je čeká. Děti jsou díky tomu vedeny, aby si při sdílení (zážitků, pocitů, dojmů, názorů) vzájemně naslouchaly. Tvar kruhu symbolizuje partnerství a stmeluje kolektiv, protože všichni jsou jeho součástí a mají stejná práva a povinnosti. Vzájemné sdílení posiluje mezi dětmi pocit sounáležitosti, děti tak poznávají samy sebe a získávají sociální zkušenosti. Společný kruh je také místem pro nácvik básní, poslech pohádek nebo řešení problémů.

Pro všechny zaměstnance je závazný režim dne, který je však podle aktuální potřeby možno přizpůsobit vzniklé situaci. Učitelky při plánování vycházejí z potřeb a zájmu dětí, vždy přihlížejí k vyváženosti jejich psychických i fyzických činností a zařazují spontánní a řízené činnosti tak, aby děti vedly k vlastní aktivitě.

Všechny děti v mateřské škole mají stejná práva, stejné možnosti, ale platí pro ně i stejné povinnosti. Osobní svoboda a volnost je však dětem zaručena pouze po určité hranice, které vycházejí z obecně platných norem a pravidel slušného chování. Používáme srozumitelné pokyny přiměřeně věku dětí a jejich individualitě. Pozitivním hodnocením a pochvalou podporujeme zdravé sebevědomí dětí, vedeme je k toleranci, ohleduplnosti a zdvořilosti. Společně si děti vytvářejí pravidla, která se učí dodržovat.

3.4 Organizace chodu školy

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby. Do denního programu jsou pravidelně (několikrát v týdnu) zařazovány řízené

zdravotně preventivní pohybové aktivity. Učitelé se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.

Je zajištěn pravidelný denní režim, který je ale zároveň pružný a flexibilní a odráží logiku toho, že pracujeme v programu Začít spolu. Vzdělávací nabídka je strukturována do center aktivit, odráží cílené plánování samostatných nepřímo řízených činností, dále také přípravu ranních úkolů a námětů na zapojení rodičů do každého z témat.

- Po příchodu do školky čeká děti a jejich rodiče „**Ranní úkol**“, kdy cílem této aktivity je ulehčit vstup dětí i rodičů do třídy, vytvořit prostor pro vzájemnou komunikaci a možnost získávat rodiče pro spolupráci; děti si v ranním úkolu procvičují různé dovednosti – poznávání, počítání, grafomotoriku, jazykové dovednosti apod.; úkoly jsou provázané s tématem týdne a jsou tak motivací pro další práci během dne.
- Následují volné hry a činnosti dle zájmu a potřeb dětí; v době adaptace mohou rodiče v tomto čase zůstat s dětmi ve třídě (rodiče mohou do třídy vstoupit i kdykoliv během dne i po ukončení adaptace – jsou vítány pomocníky pedagoga).
- V 8 hodin se scházíme v „**Ranním kruhu**“ – následují třídní rituály – přivítání, kalendář, motivace k denním činnostem, prostor pro sdílení, tělovýchovná chvilka ...
- Následuje hygiena a dopolední přesnídávka, která je obohacena o dostatek ovoce a zeleniny; dětem jsou připomenuty hygienické návyky a děti si berou svačinu samostatně dle své chuti.
- Po svačině odchází děti pracovat do pracovních koutků tzv. „Center aktivit“.

Názvy center aktivit:

- **KNIHY A PÍSMENA** (knížky, písmena, grafomotorika...)

Centrum Knihy a písmena slouží k podchycení zájmu o literaturu, čtení a psaní. V předškolním věku jde spíše o nápodobu čtení a psaní. Centrum Knihy a písmena je místo, kde děti vnímají mluvenou a psanou podobu písma, kde manipulací s knihou i písmeny se s písmeny pomalu seznamují a postupně je rozpoznávají na základě tvaru. Napodobování písma vede k poznávání znakových projevů historických i světových.

- **DOMÁCNOST** (reálné předměty a péče o domácnost...)

Centrum Domácnost je pracovní koutek, kde děti vykonávají běžné činnosti, související s přípravou pokrmů a stolováním. Děti zde rozvíjejí smyslové vnímání (chuť, čich a hmat) prožitkovými činnostmi se skutečnými potravinami (krájení, míchání, sypání, mazání, strouhání, mixování, zdobení, zadělávání a válení těsta) při vaření a pečení. Mimořádný důraz je kladen na bezpečnost.

- **MANIPULAČNÍ A STOLNÍ HRY** (logické myšlení, třídění, hlavolamy, domino...)

Centrum je zaměřené především na rozvoj jemné motoriky, fantazie, trpělivosti, vůle pro dokončení díla, poznávání barev, geometrických tvarů, čísl, zvířat, rostlin, druhů práce. Rozvíjí se zde matematické představy, jazykové a sociální dovednosti. Při společenských hrách se děti učí barvám, počítání, dodržování pravidel, sebeovládání, kooperaci, radosti ze hry, přijímání úspěchu i neúspěchu a vyrovnání se s ním.

- **POKUSY A OBJEVY** (objevování fyzikálních zákonitostí a experimentování, badatelské učení...)

Toto centrum slouží k nejrozumnějšímu pozorování, zkoumání, drobným pokusům, pěstování rostlin a objevování. K tomuto centru patří i koutek živé a neživé přírody, popř. péče o živé zvířátko. Koutek je vybaven přírodninami (kamínky, mušle, kůra, mech, listy) a pomůckami (lupy, mikroskop, zkumavky, sádra, baterky atd.) Děti zde mohou používat encyklopedie a naučné knihy z centra Knihy a písmena.

- **VODA A PÍSEK** (manipulace s vodou, stavby z písku...)

Centrum je umístěno samostatně v nepropustném kontejneru. Kontejner obsahuje písek jako na pískovišti. Děti tak mohou s tímto přirozeným, hmatově zajímavým materiálem pracovat nejen sezónně, ale po celý rok. Centrum podporuje rozvoj kreativity, fantazie, trpělivost a soustředění a představuje pro děti možnost, jak získat pocit uspokojení z vytvořeného díla. Kontejner může být také naplněn vodou nebo lze oba materiály kombinovat.

- **ATELIÉR** (malování, kreslení, lepení, vztah k umění...)

Ve výtvarném ateliéru rozvíjí děti svou kreativitu, mohou zde komunikovat beze slov, uvolňovat citový přetlak a získávat pocit uspokojení z vytvořeného díla. Děti zde mohou pracovat individuálně nebo ve skupině, učí se samostatnosti a péči o svěřený materiál. Toto centrum umožňuje dětem prožívat radost i napětí a podporuje tvořivost, zvědavost, představivost a činorodost dostatečnou nabídkou pomůcek a materiálů.

- **DÍLNA** (zatloukání, řezání, šroubování...)

V tomto technicky zaměřeném centru mají děti možnost pracovat s různým materiálem a nástroji, které slouží k výrobě nejrůznějších předmětů. Děti se učí manuálně pracovat a rozvíjet manuální zručnost. Osvojují si pracovní postupy a návyky. Pracovat mohou ve skupině nebo samostatně. Základním vybavením tohoto centra je pracovní stůl. Velký důraz je kladen na bezpečnost.

- **KOSTKY** (stavby dle fantazie nebo předlohy)

Z kostek může dítě stavět, cokoli chce, z kostek nelze stavět „chybně“ ani „správně“, protože stavba dítěte je projevem sebevyjádření, rozvoje představivosti, fantazie a tvořivosti. Děti si zde procvičují jemnou a hrubou motoriku, zvyšují sebedůvěru, rozvíjejí sociální a jazykové dovednosti, učí se chápat prostorové vnímání, výšku a váhu, rozpoznávat tvary, spolupracovat a celkově rozvíjet inteligenci a kooperaci.

- **HUDBA** (rytmické a melodické nástroje)

Hudba je prostředkem komunikace, zábavy, poučení i relaxace, je silným zdrojem emocí a prostředkem posílení rozvoje sociálního citění. Hudba pomáhá dětem rozvíjet hlavně oblast citovou, protože je silným zdrojem emocionálních prožitků. Děti na hudbu reagují intuitivně a pohybem vyjadřují radost a nadšení. Hudba podporuje jazykový vývoj, uvolňuje napětí, rozvíjí schopnost zapamatování, motoriku, koordinaci pohybů, napomáhá rozvoji myšlení a fantazie.

- **POHYB** (překážkové dráhy, pohybové hry...)

Centrum pohybu je určeno pro pořádné vyřádění a uvolnění. Podporuje hrubou motoriku, přirozený pohyb a fyzické dovednosti. Zprostředkovává poznávání vlastního těla a jeho možností či limitů. Podporuje fyzickou pohodu a tělesnou zdatnost. Centrum je vybaveno tělovýchovným náčiním a náradím a vším, co děti rozpohybuje: míče, švihadla, gummy, balanční systémy, odstrkovadla a další.

- **DRAMATIKA** (hra na..., dramatizace příběhů)

V centru Dramatika probíhají především napodobivé a námětové hry. Děti hrou „Na něco“ napodobují dospělé a učí se různým sociálním rolím. Rozvíjejí své schopnosti zvládat různé situace a chápat je. Dítě tak lépe porozumí tomu, co má a nemá rádo, vyzkouší si svou schopnost vést a přesvědčovat, nebo naopak spíše

se nechat vést a následovat, souhlasit. To vše pomáhá dítěti vytvořit si představu o sobě a je základem samostatného myšlení.

„Hodnotící kruh“ – po práci v CA se scházíme v opět v kruhu, abychom zhodnotili, jak se dětem pracovalo, co děti zaujalo, kdo jim pomáhal, jak se při činnosti cítily, co se během dne dozvěděly, případně, co objevily.

Pobyt venku je většinou propojen s tématem týdne, využíváme školní zahradu a blízké okolí. Následuje příprava na oběd, hygiena, oběd, kdy jsou děti vedeny k sebeobsluze a samostatnosti, učí se dodržovat pravidla stolování; děti do jídla nenutíme, usilujeme o to, aby doba jídla byla příjemnou a nestresující součástí běžného dne.

Odpolední odpočinek je důležitou součástí pobytu dítěte v mateřské škole; většina dětí je v MŠ více jak šest hodin, což předpokládá, že odreagování, odpočinek, spánek nebo klidové činnosti, jsou součástí jejich psychohygieny, přičemž potřeba spánku a délka spánku nebo odpočinku je přizpůsobena individuálním potřebám dětí a doporučení rodičů. S ohledem na individuální potřeby každého dítěte je pravděpodobné, že možnost spánku využijí jen některé děti, ostatní se mohou ve třídě v tichosti věnovat klidnějším aktivitám. Pro děti před nástupem do 1. ročníku ZŠ je připravena cílená předškolní příprava. Děti také mohou v tomto čase navštěvovat zájmové kroužky dle svého zájmu a nabídky školy.

Po odpolední svačině následují odpolední volné hry dětí až do doby jejich odchodu ze školky. V odpoledních činnostech mohou děti dokončovat práce z dopoledních činností v centrech aktivit (CA).

Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim. Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atd.

V naší mateřské škole jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí, které je dostatečné a kvalitní, pomůcky jsou připravovány včas). Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě.

Provozní doba je přizpůsobena pracovní době rodičů, a to **od 6:00 hod. do 16:00 hod.** Denní řád se podřizuje potřebám dětí. Samozřejmostí je individuální přístup učitelky ke každému dítěti. Denně jsou do programu zařazovány různé aktivity jako tvoření, práce s předškoláky, pohybové činnosti, pobyt venku, vycházky či pobyt na školním hřišti a zahradě, kde mohou děti využívat herní prvky a pískoviště. Délka pobytu venku je přizpůsobena počasí. Je respektována individuální potřeba spánku, děti nejsou k odpočinku nuceny, mohou využívat klidových činností namísto odpočinku na lůžku. Mohou si například prohlížet knížky, dětské časopisy, hrát si u stolečků společenské hry, pracovat se stavebnicemi nebo kreslit. Je však dbáno na to, aby se tyto děti chovaly při hrách tiše a nerušily tak ostatní ze spánku.

REŽIM DNE

6:00 - 8:00	▪ příchod dětí do mateřské školy a předání dětí pedagogickým pracovníkům▪ ranní úkol společně s rodiči▪ spontánní zájmové aktivity▪ tvořivé, grafomotorické a pohybové hry▪ řízené aktivity zaměřené na rukodělné a výtvarné činnosti
8:00 - 8:15	▪ ranní komunitní kruh
8:15 - 8:30	▪ pohybové činnosti – zdravotní cvičení
8:30 - 8:45	▪ hygiena▪ dopolední svačina
8:45 - 9:55	▪ centra aktivit dle zásad programu Začít spolu▪ hodnotící (reflexní) kruh
9:55 - 11:30	▪ pobyt venku▪ poznávací vycházky, seznamování s přírodou, přírodními jevy a s okolním světem (<i>v případě velmi nepříznivého počasí</i> pokračují řízené činnosti a aktivity zaměřené na výchovu a vzdělávání dětí v prostorách mateřské školy)
11:30 - 12:00	▪ osobní hygiena▪ společné stolování (oběd)
12:00 - 12:15	▪ příprava na odpočinek▪ vyzvedávání dětí po obědě
12:15 - 14:00	▪ spánek a odpočinek dětí respektující rozdílné potřeby dětí▪ individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku▪ práce s předškolními dětmi (pracovní listy, příprava na školu)▪ <i>zájmové kroužky</i>
14:00 - 14:30	▪ vstávání▪ osobní hygiena▪ odpolední svačina
14:30 - 16:00	▪ odpolední hry a činnosti▪ centra aktivit (dle volby dětí)▪ zájmové činnosti a pohybové aktivity dětí uvnitř i venku▪ přebírání dětí zákonnými zástupci

Uvedené časy jsou pouze orientační. Veškeré činnosti a aktivity jsou voleny a prováděny s ohledem na zájmy a potřeby tak, aby byly respektovány psychohygienické podmínky vzdělávání. Režim dne může být

pozměněn v případě, že to vyplývá ze školního rámcového programu a v případě výletů, exkurzí, divadelních a filmových představení pro děti, besídek, dětských dnů a podobných akcí.

3.5 Řízení školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců jsou jasně vymezeny. Je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak navenek.

Při vedení zaměstnanců ředitel vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního vzdělávacího programu.

Ředitel školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Pedagogický sbor pracuje jako tým a zve ke spolupráci také rodiče.

Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětnou vazbu. Ředitel vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy týmu, případně s rodiči.

Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou následně vyvozovány závěry pro další práci.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem, s okolními základními a mateřskými školami, popřípadě i jinými organizacemi v místě mateřské školy, a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

Řízení naší mateřské školy vychází z jednotné koncepce základní školy, mateřské školy a školní družiny. Je založeno na úzké spolupráci mezi jednotlivými subjekty a je vzájemně propojeno. Celoroční plány jsou zpracovávány společně a každý subjekt zodpovídá vždy za konkrétní činnosti tak, aby bylo vše sladěno v jeden funkční celek.

Prostředky řízení:

- porady provozní a pedagogické
- hospitační činnost
- kontrolní činnost
- kontrola dokumentace
- konzultační pohovory individuální a skupinové
- návštěva akcí pořádaných třídami

3.6 Personální zajištění

Všichni pedagogičtí pracovníci mají předepsanou odbornou kvalifikaci, případně si ji průběžně doplňují. Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Pedagogičtí pracovníci se průběžně sebevzdělávají a ke svému dalšímu rozvoji přistupují aktivně.

Služby učitelů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Podle možností a podmínek školy je vždy zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu dvou a půl hodiny. Zaměstnanci jednají, chovají se a pracují jako profesionálové (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí) a používají pedagogický takt.

Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Pedagogický sbor naší MŠ tvoří dvě plně aprobované učitelky, které pracují na základě vymezených a společně vytvořených pravidel. Učitelky se dle možností účastní během školního roku vzdělávacích akcí. Pedagogické působení je založeno na systematickém uplatňování pedagogické diagnostiky, výchova je brána jako důsledně rozvíjející, nikoliv omezující. U mladších dětí je prioritou postupné a nenásilné zvykání na pobyt v mateřské škole, na rozvoj a upevňování pracovních návyků a sebeobsluhy se zásadou „nedělat za dítě to, co je schopno si udělat samo“. U předškolních dětí a u dětí s odkladem školní docházky je naším hlavním cílem dosažení všestranné zralosti a usnadnění jejich přechodu z MŠ do ZŠ. Je dbáno na dodržování základních pravidel společenského chování ve styku s ostatními dětmi i dospělými, to znamená umět pozdravit, poděkovat, být ohleduplný, trpělivý atd.

V mateřské škole pracuje také školnice, která vykonává současně práci uklízečky i pomocné kuchařky ve školní jídelně při MŠ, a dále, dle individuálních potřeb žáků a finančních možností školy, také asistent pedagoga.

Nařízení GDPR – Ochrana osobnosti ve škole (učitel, žák)

Pedagogičtí pracovníci mají povinnost zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišli do styku.

Právo dětí a zákonných zástupců dětí na přístup k osobním údajům, na opravu a výmaz osobních údajů a právo vznést námitku proti zpracování osobních údajů se řídí směrnicí ředitele školy k ochraně osobních údajů.

Zpracování osobních údajů dětí za účelem propagace školy (webové stránky, propagační materiály, fotografie) je možné pouze s výslovným souhlasem zákonných zástupců dítěte.

3.7 Spolupráce s rodiči a s dalšími institucemi

Spolupracujeme s rodiči s cílem rozvíjet aktivity a organizovat činnosti ve prospěch dětí a prohloubit tak vzájemné výchovné působení rodiny a mateřské školy. Každodenní setkávání probíhá při ranním úkolu, kdy rodiče pomáhají dítěti splnit úkol a jsou tak informováni o probíhajícím tématu.

Pravidelně seznamujeme rodiče se všemi aktivitami školy, nabízíme spoluúčast na plánování různých aktivit a zveřejňujeme naše záměry. Setkáváme se s rodiči při různých příležitostech (vystoupení dětí, tvořivé dílničky, rozloučení s předškoláky, besedy a přednášky). Rodiče mají právo vyžádat si konzultaci s učitelkami a být informováni o prospívání svého dítěte. Podkladem pro individuální konzultace je portfolio dítěte a záznamové listy. Podle potřeby zajišťujeme konzultace s odborníky (speciální pedagog, psycholog, logoped...). Zaměstnanci školy chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jim svěřených vnitřních záležitostech. Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost. Rodiče jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se děje prostřednictvím učitelek, písemných informací na nástěnkách, na webu školy, na webových stránkách obce, na vývěsce a ve zpravodaji obce. Někteří rodiče také podporují školu drobnými sponzorskými dary.

Spolupráce se základní školou Blatnice

Celoroční činnost mateřské školy je úzce propojena s činností základní školy formou měsíčních projektů. Společně pořádáme např. podzimní dílničky, lampionový průvod, drakiádu, adventní dílničky, vánoční představení pro rodiče a veřejnost, rozsvěcování vánočního stromu, karneval, vynášení Morany, velikonoční dílničky, dětský den, závěrečnou školní akademii, školní výlety, školu v přírodě atd.

Obecní úřad Blatnice

Důležité je propojení činností a chodu školy s činností obce. Mateřská škola seznamuje děti s různými tradicemi, které se v obci dodržují a slaví, a tím přispívá k budování pocitu sounáležitosti s místem bydliště a dalšími lidmi. Spolupráce s obcí spočívá např. v těchto činnostech:

- škola má možnost využívat kulturní dům
- starosta obce obvykle zahajuje nový školní rok

Školská rada

- pedagogické pracovníky zastupuje ve školské radě jedna učitelka
- Školská rada se schází zpravidla 2x ročně

PPP Třebíč, Moravské Budějovice

Mateřská škola v případě potřeby aktivně spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou takto:

- domlouvá speciálně-pedagogická vyšetření dětí
- konzultuje závěry vyšetření dětí
- tvoří IVP s ohledem na diagnostikovaný stav dítěte
- v případě potřeby zajišťuje pro dítě asistenta pedagoga

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami vytváříme podmínky k rozvoji jejich osobnosti, aby dosahovaly co největší samostatnosti, maximálního učebního pokroku. Základním principem je respektující komunikace, vytváření pozitivního třídního klimatu pro zapojení dítěte do dětského kolektivu. Uplatňujeme princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu. Využíváme speciálních metod a prostředků v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními. Vycházíme z důsledné pedagogické diagnostiky a pravidelných konzultací s rodiči. Spolupracujeme s odborníky z PPP a SPC.

Rámcové vzdělávací cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Jedinečnou příležitost, aby si dítě samo zvolilo formu, a způsob, jakým cíl splní, nám právě nabízí integrované učení v rámci programu „Začít spolu“. Plánování aktivit do center, které rozvíjí všechny typy inteligence, nabízí dětem možnost vlastní volby, respektuje jejich potřeby i možnosti.

Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí. Jsou stanoveny zákonem 561/2004 Sb. (Školský zákon) a vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných.

Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky na úrovni odpovídající věku dítěte a stupni jeho postižení
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školským poradenským zařízením a v případě potřeby i spolupráci s odborníky mimo oblast školství
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření

3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

V naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí dle jejich individuálních potřeb. S ohledem na individuální možnosti dětí nabízíme nejrůznější činnosti a aktivity, které umožňují, aby se mohl jejich případný potenciál projevit a využít.

Podporujeme všechny projevy a známky nadání, které diagnostikujeme pomocí pedagogické diagnostiky. Dětem, které projevují známky nadání, umožňujeme, aby své nadání smysluplně uplatnily a s ohledem na jejich individuální možnosti se dále rozvíjely.

3.10 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Rámcové vzdělávací cíle a záměr vzdělávání obsažené v RVP PV jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od 2 do 3 let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, která souvisí s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte.

Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje a poznává okolí všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se a bývá silně egocentrické. Neorientuje se ještě dostatečně dobře v prostoru a čase, žije přítomností a konkrétními situacemi, které je naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné.

Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Důležité je:

- mít v mateřské škole dostatečné množství podnětných a bezpečných hraček a pomůcek, které jsou vhodné pro dvouleté děti
- ve věkově heterogenní třídě musí být pro zajištění bezpečnosti dvouletých dětí jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty
- nastavit společně s dětmi srozumitelná pravidla pro používání a ukládání nebezpečných hraček a pomůcek
- upravit prostředí mateřské školy tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí
- zajistit vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dvouletých dětí
- vytvářet vhodné podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami
- šatnu vybavit úložným prostorem na náhradní oblečení
- vzdělávací činnosti realizovat v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí
- uplatňovat k dítěti laskavě důsledný přístup a dítě pozitivně přijímat

3.11 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Důležité je:

- pozvolný začátek – ptáme se, dáváme pokyny především pomocí otázek a individuální komunikace – vyhodnotit stav
- navazovat na to, co dítě umí, v případě potřeby používat komunikační kartičky
- rozvíjet komunikaci – kombinovat slova, gesta, mimiku, zapojit děti do všech aktivit, ale nenutit je; používat názorné pomůcky, ověřovat, zda dítě rozumí
- nechávat pomáhat ostatní děti – vzájemná interakce
- komentovat a rozšiřovat – posilovat to, co dítě umí
- zvyšovat očekávání – verbální odpověď místo gest
- opakovat – dávat dostatek času na porozumění
- zajistit inkluzi – v přípravě TVP jsou uvedeny konkrétní aktivity, úkoly pro dítě.

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka (děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí) poskytujeme jazykovou přípravu pro plynulý přechod do základního vzdělávání.

4. Organizace vzdělávání

4.1 Vnitřní uspořádání školy a charakteristika jednotlivých tříd

Mateřská škola je jednotřídní s kapacitou 28 dětí. Přijímány jsou děti od dvou let. Naši MŠ navštěvují především děti z Blatnice, ale přijímáme i děti z okolních obcí. Složení dětského kolektivu se mění každý rok. Děti, které odchází do základní školy, nahradí děti nově přijaté. Vybavení odpovídá počtu i věku dětí. Dětem umožňujeme všestranné vyžití po dobu pobytu v prostorách školy. Třidu postupně vybavujeme novými pomůckami, hračkami a didaktickým materiálem (dle možností školy), které jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samostatně brát a také vracet na původní místo.

Věkově smíšená třída usnadňuje adaptační proces, děti se učí vzájemné ohleduplnosti a respektu, starší děti jsou vedeny k samostatnosti a odpovědnosti, smíšený kolektiv podporuje u dětí schopnosti kooperace, komunikace.

Pro práci ve třídě si pedagogičtí pracovníci vytváří třídní vzdělávací program, kdy společně zvažují výběr vhodných metod a forem práce, a vše plánují s respektem k věku dětí a jejich individuálním potřebám.

Pracovní doba umožňuje překrývání obou pedagogických pracovníků v době pobytu venku, což považujeme z hlediska bezpečnosti dětí za důležité. Rozdělení dětí na skupiny se děje podle individuálních fyzických možností každého dítěte. V době oběda se zaměřujeme na správné návyky při stolování a sebeobsluhu.

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami, děti mimořádně nadané a děti se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a se sociálním znevýhodněním jsou integrovány v běžné třídě. Při vzdělávání těchto dětí jsou využívány kombinace speciálně-pedagogických postupů a alternativních metod s modifikovanými metodami používanými ve vzdělávání běžné populace. Speciální pedagogická péče probíhá podle individuálních plánů, v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání a podle doporučení PPP a SPC. Děti mají možnost používat vhodné kompenzační a didaktické pomůcky, speciální výukové programy apod.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy a pravidla organizace individuálního vzdělávání jsou zakotvena ve Školním řádu.

4.2 Kritéria pro přijetí dítěte do MŠ

Děti jsou do mateřské školy přijímány v přijímacím řízení v období stanoveném MŠMT. Kritéria jejich přijetí pro příslušný rok jsou zpřístupněna na webových stránkách školy a na vývěsce školy (vždy v příslušném období) takto:

- a) děti předškolního věku nebo děti s odkladem školní docházky (poslední rok před zahájením povinné školní docházky), pro něž je předškolní vzdělávání povinné
- b) děti 4leté a 3leté ze spádové obce Blatnice
- c) děti 2leté ze spádové obce Blatnice
- d) děti z okolních obcí podle věku od nejstaršího přihlášeného dítěte
- e) školní zralost dítěte (posuzuje se u každého bodu)

V souladu se zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví v platném znění mohou být do MŠ přijaty děti:

- řádně očkované
- bez řádného očkování, které ale jsou proti nákaze imunní nebo se nemohou očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci (písemně doloží pediatr)
- děti s povinným předškolním vzděláváním

5. Charakteristika vzdělávacího programu školy

Školní vzdělávací program naší školy nese název „Pár schůdků do školky – velký skok do života“. Při jeho tvorbě jsme vycházeli ze ŠVP základní školy, který se opírá o tzv. čtyřlístek a který je zároveň symbolem naší organizace ZŠ a MŠ Blatnice, okres Třebíč, příspěvková organizace. Čtyři listky čtyřlístku jsou pilíře naší školy, o které se veškeré činnosti a život ve škole opírá a z kterých vychází. Jsou to:

ŠKOLA RODINA TRADICE PŘÍRODA

RODINNÉ PROSTŘEDÍ

Děti a učitelé se mezi sebou dobře znají, znají své rodinné zázemí a případné problémy. Pedagogové děti poznávají z mnoha hledisek a úhlů a mají možnost jim vyjít vstříc v jejich rodinných i učebních nesnázích. Cílem našeho školního vzdělávacího programu je vytvořit z mateřské školy místo aktivního a radostného poznávání, místo, kde se plně respektují individuální zvláštnosti každého dítěte, jeho právo na různost a individuální tempo. Velký důraz je kladen na spolupráci s rodinou.

TRADICE

Na tradice národní i místní se zaměřujeme během celého školního roku, zejména pak v období Vánoc, konce zimy a jara (vánoční a velikonoční zvyky, vynášení Morany, pálení čarodějnic, koledování atd.). Velká pozornost je těmto tradicím věnována v jednotlivých měsíčních projektech napříč všemi vyučovacími předměty i zájmovými útvary.

PŘÍRODA

Tento pilíř poukazuje na spjatost naší mateřské školy s přírodou. Škola leží v krásné a zachovalé krajině, která poskytuje dětem sportovní, zájmové i naučné využití. Škola se také zaměřuje na ochranu přírody a okolního prostředí různými akcemi a činnostmi během celého školního roku, např. akce „Sbíráme starý papír“, třídění odpadu ve škole, úklid kolem školy, příležitostný sběr odpadků po vsi, sázení stromků. Klademe důraz na osobní prožitek místo pouhého slovíčkaření.

5.1 Profilace a filozofie školy

Chceme být školou, kde jsou děti šťastné a cítí se bezpečně. Nabízíme příjemné prostředí rodinného typu, individuální přístup, otevřenost pro rodiče, děti a jejich potřeby. Velkým pozitivem je výuka anglického jazyka, propracovaná pedagogická diagnostika, logopedická prevence a rozvoj grafomotoriky.

Vedeme děti tak, aby na konci předškolního období byly jedinečnými a relativně samostatnými osobnostmi, schopnými zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny, a to zejména v prostředí rodiny a školy.

Cílem naší snahy je spokojené, samostatné, aktivní a sebevědomé dítě, které se umí samostatně rozhodovat, je tvořivé a umí správným způsobem vyjádřit své názory a pocity. Děti vedeme tak, aby se dobře rozvíjely jejich schopnosti, aby byly připravené se učit, vnímat své okolí, komunikovat s ním a aby dovedly

zvládat běžné životní situace. K tomu vytváříme podnětné, zajímavé a obsahově bohaté vzdělávací prostředí a snažíme se, aby se u nás děti cítily bezpečně, radostně a spokojeně. Každodenní pestrou nabídkou činností v dětech probouzíme aktivní zájem o poznání a objevování světa. Vytváříme základy kompetencí, které jsou důležité pro jejich další vývoj, vzdělávání a celoživotní učení.

5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

- rozvoj mravních hodnot, osvojování si základních společenských návyků a respektování norem společnosti
- rozvoj a podpora vztahů mezi dětmi a dospělými, podpora prosociálního chování
- podporovat u dětí vytváření citových vazeb, empatie, sebevědomí a sebedůvěry, ale zároveň umět chránit svoje soukromí a bezpečí ve vztahu k okolí
- rozvíjet kladný vztah dítěte k živé i neživé přírodě, poznávání přírodních zákonitostí a ochrana životního prostředí
- vytváření pocitu sounáležitosti s lidmi, kulturním životem a tradicemi naší obce a aktivní účast na nich
- rozvoj všech kompetencí, které jsou potřebné k životu a k aktivnímu učení, příprava na školu
- rozvíjet u dětí komunikativní dovednosti a řečový projev
- podporovat u dětí zájem, zvědavost a radost z objevování
- vytvářet základy estetických dovedností, podporovat fantazii a tvořivost dítěte
- rozvíjet fyzickou i psychickou zdatnost s ohledem na věk a možnosti dítěte, podporovat u dětí sportovní aktivity v duchu hry fair play a odbourávat nezdravé soutěžení
- rozvoj kompetence chránit si své zdraví
- podpora odpovědnosti za svá rozhodnutí
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí
- rozvoj schopnosti učit se různými činnostmi: hrou, poslechem, pozorováním, nápodobou, vlastním pokusem a omylem, metodou přirozených následků (dopouštět se chyb, napravovat je a řešit konflikty)

5.3 Metody a formy vzdělávání

Práce s dětmi vychází z dobrých vztahů mezi pedagogickými pracovníky a dětmi, mezi dětmi samotnými a mezi pedagogickými pracovníky a rodiči. Na těchto základech individuálně uspokojujeme různé potřeby a možnosti jednotlivých dětí.

Maximálně se přizpůsobujeme vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a citovým potřebám dětí, které vycházejí ze zákonitosti jejich vývoje, dále pak konkrétním situacím, možnostem jednotlivců a zájmům celé skupiny.

Předškolní vzdělávání uskutečňujeme formou vyvážených spontánních i řízených aktivit, dle potřeb a možností konkrétní skupiny. Specifickou formou je didakticky cílená činnost (přímo či nepřímá řízená), v níž je zastoupeno spontánní i záměrné učení, které je založeno na aktivní účasti dětí, omezující přijímání hotových poznatků a využívající zejména prožitkového, kooperativního a situačního učení. Zajišťujeme také dostatek prostoru pro hru, relaxaci a odpočinkové činnosti.

Abychom dětem poskytli maximální stimulaci, motivaci a podněty ke vzdělávání, uplatňujeme následující metody práce:

- *prožitkové učení* – což je učení založené na přímých zážitcích dítěte
- *kooperativní učení* – neboli učení na základě interakce s okolím
- *situační učení* – učení založené na vytváření situací vedoucích k srozumitelnému seznámení s různými životními souvislostmi
- *spontánní sociální učení* – učení na základě nápodoby

Naše vzdělávací priority:

- BEZPEČÍ A JISTOTA
- DŮVĚRA A TOLERANCE
- ODMÍTNUTÍ - UMĚT ŘÍCI „NE“
- PŘÁTELSKÉ KLIMA A KOMUNIKACE
- TVOŘIVOST A FANTAZIE
- VZTAH K PŘÍRODĚ, TRADICÍM, K MÍSTU, KDE ŽIJEME
- ZÁŽITKOVÉ UČENÍ
- HRA
- POHYB
- ČETBA A PRÁCE S KNIHOU
- JAZYKY

5.4 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření následně realizuje mateřská škola a člení se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP).

Vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Jsou přizpůsobovány tak, aby maximálně vyhovovaly dětem, jejich individuálním potřebám i možnostem. Snahou pedagogů je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti. Základním principem naší práce je respektující přístup, komunikace a vytváření pozitivního třídního klimatu pro zapojení dítěte do dětského kolektivu.

Využíváme také různé speciální metody a prostředky v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními. Vycházíme z důsledné pedagogické diagnostiky a pravidelných konzultací s rodiči. Spolupracujeme s odborníky z PPP a SPC.

Dětem s přiznaným podpůrným opatřením prvního stupně je vypracován PLPP a dětem s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je vypracován IVP. PLPP zpracovává škola samostatně, IVP

zpracovává škola na základě doporučení PPP. Při vzdělávání těchto dětí vždy spolupracuje učitel s dalšími odborníky a využívá služby školských poradenských zařízení.

Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

Plán pedagogické podpory tvoří třídní učitelky, které jsou přímo odpovědné za průběh jeho tvorby, realizaci a vyhodnocování. IVP tvoří třídní učitelky pod vedením speciálního pedagoga na základě doporučení PPP a jsou odpovědné za průběh jeho tvorby, realizaci a vyhodnocování.

Na základě pedagogické diagnostiky ve třídě následuje tento postup:

- 1) Pedagog vytvoří písemně plán pedagogické podpory jako první podpůrné opatření nebo rovnou doporučí zákonným zástupcům dítěte diagnostiku v PPP.
- 2) Před zpracováním PLPP proběhnou rozhovory mezi pedagogy, kteří dítě vzdělávají, s cílem stanovení metod práce s dítětem, způsobu kontroly osvojení potřebných dovedností, návyků a postojů.
- 3) Následně proběhne společná schůzka se zákonnými zástupci, kde jsou seznámeni s postupem pro další vzdělávání dítěte.

5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných

Provádění pedagogické diagnostiky je pro nás důležité k rozpoznání nadání. Dítě může být nadáno v jedné či více oblastech. Obohacujeme vzdělávací nabídku dle charakteru nadání s cílem prohloubit a rozšířit možnosti uplatnění, stimulovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí k danému tématu. Konzultujeme s rodiči, popřípadě se školským poradenským zařízením. Učitelé se v této oblasti dále vzdělávají.

V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme PLPP.

Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučíme zákonným zástupcům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení. Do doby, než proběhne vyšetření v PPP, postupujeme při vzdělávání tohoto dítěte zpravidla podle PLPP. Dále pak postupujeme dle doporučení školského poradenského zařízení a vypracováváme individuální vzdělávací plán (IVP) v úzké spolupráci se zákonnými zástupci dítěte a školním poradenským zařízením.

Chování dítěte nám naznačuje, že je nadané, když:

- má široký slovník, vyjadřuje se jasně a plynule
- chce znát, jak věci fungují
- snadno se začne nudit
- je velmi zvědavé
- když dostane příležitost, má sklony ovládat druhé
- má smysl pro humor
- má dobrou fyzickou koordinaci těla
- je impulzivní - dítě dříve jedná, než myslí
- má rádo věci pro dospělé a chce být se staršími lidmi

5.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Důležité je pro nás respektování vývojových specifíků, individuálních potřeb a možností těchto dětí. Pro učení využíváme schopnost dětí učit se nápodobou, situační učení, prožitky, a především nejrůznější hry. Aktivitu často opakujeme a vytváříme jednoduché rituály. Citlivě přizpůsobujeme organizaci dne, střídáme nabídky činností, trénujeme potřebné návyky a dovednosti. Necháváme však dětem i prostor pro volné hry a aktivity.

5.7 Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Cílem poskytované jazykové přípravy dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je, aby při přechodu na základní školu měly takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky v základní škole a dosáhnout školního úspěchu. Pedagogové mateřské školy poskytují dětem-cizincům a dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí potřebnou podporu při osvojování českého jazyka již od jejich nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou, ve které se vzdělávají i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, pedagogové uzpůsobují didaktické postupy a děti cíleně podporují v osvojování českého jazyka u těchto dětí. V souladu s platnou právní úpravou v situaci, kdy v mateřské škole, budou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání, bude zřízena skupina nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu bude rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Na základě posouzení potřeby jazykové podpory mohou být zařazeny do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

5.8 Povinné předškolní vzdělávání

Od září roku 2017 je povinné předškolní vzdělávání pro děti, které do 31. 8. dosáhnou věku 5 ti let.

- Povinné předškolní vzdělávání je stanoveno v době od 8.00 hod. do 12.00 hod.
- Rodiče jsou povinni vodit děti na vzdělávání, v případě nepřítomnosti je třeba dítě omluvit (osobně, nebo telefonicky) a poté do omluvného listu uvést důvod nepřítomnosti dítěte (nemoc, rodinné důvody apod.) - viz Školní řád.
- Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin.

V případě, že si rodiče zvolí **individuální vzdělávání**, tzv. vzdělávání doma, tato stanovená norma pro ně neplatí. Podmínkou je, že dítě musí být přijato do MŠ a rodič požádá o individuální vzdělávání. Ředitelka školy rodičům doporučí vzdělávací oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno, a zároveň stanoví termín (i náhradní) pro individuální přezkoušení v období konec listopadu a začátek prosince. Na základě pedagogické diagnostiky škola stanoví další postup, případně může doporučit návštěvu školského poradenského zařízení. Pokud se rodič s dítětem k přezkoušení nedostaví, lze individuální vzdělávání ukončit a dítě musí nastoupit do mateřské školy.

6. Vzdělávací obsah

Když dítě nastoupí do MŠ, poprvé opustí bezpečí své rodiny, postupně se zařadí do širších sociálních vztahů a překoná velmi náročný životní milník. Proto první dojmy mohou dítěti ovlivnit celý další vzdělávací život, jeho chuť k učení a vědění.

Vzdělávací program školy byl zpracován na principech programu Začít spolu, neboť ten výchovu a vzdělávání propaguje jako celistvý proces, jenž zasahuje celou osobnost dítěte. Usilujeme o to, abychom každé dítě vnímaly s úctou a respektem a snažily se maximálně o rozvoj jeho potenciálu. V atmosféře založené na porozumění, bezpodmínečném přijetí a empatickém naslouchání vytváříme podmínky pro přirozenou činnost dětí – hru. Podnětné prostředí je uspořádáno do center aktivit, jež vytváří prostor pro prožitkové učení, kooperativní činnosti, učení se ze života a pro život a učení se navzájem. Děti vedeme k vlastnímu hodnocení, co se nám povedlo, případně nepovedlo (práce s chybou), co jsme dokázali, učíme děti pojmenovávat vlastní pocity a učíme je pocity i vyjádřit – slovně, symboly. Děti mají příležitost učit se způsobem, který vyhovuje individuálnímu stylu každého s respektováním délky, rychlosti, podílu aktivity i pasivity. Mají příležitost se učit mnoha způsoby s využitím nabídkové škály činností, podnětů, námětů, pokusů, objevů dle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah je rozdělen do integrovaných bloků a slouží pedagogům naší mateřské školy jako východisko vlastní vzdělávací nabídky. Každý integrovaný blok představuje jeden tematický celek na jeden měsíc školního roku a obsahuje pestrout nabídku témat, která je možno v průběhu roku dle individuálních potřeb dětí a školy operativně doplnit a upravit.

Integrované bloky, které volíme, vycházejí ze života dítěte, měly by být pro děti smysluplné, zajímavé a užitečné. Jsou východiskem pro přípravu a realizaci vzdělávacích plánů. Tematické celky jsou zpracovány velmi pečlivě, podrobně a vždy obsahují dílčí vzdělávací cíle, okruhy činností, očekávané výstupy a možná rizika v souladu se všemi vzdělávacími oblastmi dle RVP PV – biologickou (**dítě a jeho tělo**), psychologickou (**dítě a jeho psychika**), interpersonální (**dítě a ten druhý**), sociálně-kulturní (**dítě a společnost**) a environmentální (**dítě a svět**). Obsah je tvořen mnohostranně pestrout nabídkou činností intelektových i praktických, vedoucí k naplňování všech klíčových kompetencí.

Didaktický styl vzdělávání dětí v naší mateřské škole je založen na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte. Pedagog je průvodcem dítěte na jeho cestě za poznáním, probouzí v něm aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat. Hlavním úkolem pedagoga by proto mělo být iniciovat vhodné činnosti, připravovat příznivé prostředí a nabízet dítěti příležitosti, které mu umožní čím dál tím lépe poznávat, přemýšlet, chápat a porozumět sobě i všemu kolem sebe.

6.1 Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problému

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Sociální a personální kompetence

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

6.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

- Vytvářet u dětí pozitivní postoje ke světu, životu a kultuře, probouzet kladný vztah k přírodě, prostředí i k místu, ve kterém žijeme.
- Osvojit si základní hodnoty, na nichž je založena naše společnost.
- Rozvíjet u dětí schopnost učení vzhledem k jejich vývojovým specifikům.
- Získat osobní samostatnost a schopnost projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí, a to ve spolupráci s rodinnou výchovou, jíž jako instituce doplňujeme.

Celková filozofie školy je založena na přátelském a vstřícném prostředí pro děti a jejich rodiče.

6.3 Metody a formy vzdělávání

Malé dítě nejčastěji vnímá okolí svými smysly, postupně začíná propojovat svoje představy s myšlením, začíná poznávat širší svět. Náš program usiluje o to, aby přerod malého dítěte ve zralého předškoláka se uskutečnil s respektem k jeho individualitě.

Vzdělávání se uskutečňuje v průběhu celého dne, při všech činnostech a situacích ve školce vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit.

- **usilujeme o individuální přístup ke každému dítěti**
- nabízíme integrované učení hrou
- **rozvíjíme schopnosti, znalosti a dovednosti dětí prostřednictvím plánované činnosti v centrech aktivit**
- vytváříme prostor pro samostatné rozhodování a přijímání odpovědnosti za ně
- **usnadňujeme přechod dítěte z rodinného prostředí tím, že se snažíme o aktivní spolupráci s rodinou**
- **podporujeme profesní a osobnostní rozvoj pedagogů**

Jednou ze základních forem práce v programu Začít spolu je integrované učení hrou a činnostmi. To probíhá nejčastěji v týdenních, čtrnácti denních, či měsíčních cyklech.

V centrech aktivit jsou připraveny takové úkoly, které děti vedou k objevování, umožňují jim spolupracovat, vzájemně si pomáhat, hrát si, společně řešit problémy, učit se od sebe navzájem atp. – kooperativní a situační učení. Úkoly jsou prakticky zaměřené, děti pracují s reálnými materiály a předměty, které jsou k dispozici v každém z center a jsou jim běžně dostupné – prožitkové učení. Připravené úkoly jsou odstupňovány podle obtížnosti, děti si mohou samy volit – princip vzdělávací nabídky.

Při práci v centrech aktivit tedy nastává ve třídě situace, v níž se paralelně vedle sebe a v tentýž čas odehrávají různé činnosti. V každém centru aktivit pracuje skupinka dětí na jiném úkolu, které spojuje jedno téma, kterým se ve třídě po určitou dobu zabývají. Samozřejmostí je propojení probíraného s reálným životem i mimo mateřskou školu (exkurze, výpravy, besedy...). Je zde i prostor pro zapojení rodičů, kteří přicházejí do třídy a dělí se s dětmi o své záliby a dovednosti, vyprávějí dětem o svém povolání, svých koníčcích atd. – spontánní sociální učení. Pokud děti samostatně pracují v centrech aktivit, učitel „přechází“ nejčastěji do role pozorovatele. Sleduje, jak se dětem daří, poskytuje podporu a individuální pomoc dětem, které ji potřebují.

Samozřejmě, že jsou i situace, které vyžadují, aby učitel pracoval s dětmi přímo v některém centru aktivity, poskytoval dětem pomoc, či je provázel při plnění úkolu. Po ukončení činnosti se všichni sejdou v hodnotícím kruhu, kde mohou děti zhodnotit, jak se jim dnes pracovalo, co se jim dařilo, či nedařilo, co je nejvíce zaujalo, kdo jim v práci pomohl nebo poradil, co nového se naučily, jak se při činnosti cítily. Je zde prostor i pro zpětnou vazbu od učitele.

6.4 Integrované bloky

6.4.1 První krůček do světa se skřítkem Hospodáříčkem

Charakteristika a záměry bloku

Je září a naše školka vítá děti. Hlavním cílem na začátku školního roku je pomoci nově příchozím dětem s adaptací na nové prostředí a seznámit děti i jejich rodiče s režimem mateřské školy. Děti poznávají nové kamarády, hrají seznamovací hry, vytváříme si třídní pravidla vzájemných vztahů, chování a komunikace, kterými se budeme řídit v každodenním vzájemném styku ve škole i v rodině.

Postupně budeme u dětí utvářet povědomí o časových pojmech ve spojení s různými činnostmi, zaměříme se na zapamatování si jmen kamarádů, zdůraznění významu utváření přátelských vztahů a prosociálního chování. Povedeme děti k přiměřené samostatnosti ve vztahu k sebeobsluze, stolování, hygienickým návykům, úklidu hraček atd.

Budeme podporovat vzájemnou spolupráci dětí v celém kolektivu, učit je schopnosti vnímat, naslouchat a porozumět sobě i ostatním. Povedeme je k tomu, aby měly radost z objevování a uměly se tvořivě vyjádřit. Probouzíme v dětech prostřednictvím různých činností kladný vztah k sobě, k místu, ve kterém žijeme, a také k přírodě.

Skřítek Hospodáříček

- seznámí děti s mateřskou školou a pomůže jim s adaptací na nové prostředí
- pomůže dětem navazovat nová přátelství a naučí je respektovat jeden druhého
- učí děti vzájemné spolupráci
- seznámí nové děti s jejich značkou
- vymyslí s dětmi třídní pravidla a bude hlídat jejich dodržování
- bude děti učit ukládat hračky na své místo
- zavzpomíná společně s dětmi na zážitky z prázdnin
- si bude s dětmi povídat o domově a o rodině
- ukáže dětem, jak se starat sám o sebe a o své zdraví
- vysvětlí dětem, co je to „babí léto“
- pomůže dětem při poznávání podzimních plodin

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Naše školka 2) Zážitky z prázdnin 3) Já a moji kamarádi 4) Poznáváme čas 5) Babí léto	- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností - osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním - smyslové a psychomotorické hry - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti - jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí	- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) - zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) - zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte - nevhodné prostory pro pohybové činnosti - nedostatečné vybavení náčiním, náradím
DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA				
	<u>Jazyk a řeč</u> rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u>	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo - prohlížení a „čtení knížek“ -----	- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) - domluvit se slovy i gesty, improvizovat ----- - poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte) -----

	- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ----- <u>Sebepojetí, city, vůle</u> - získání relativní citové samostatnosti - rozvoj schopnosti sebeovládání - rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	- námětové hry a činnosti - činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.) - hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině ----- - spontánní hra - činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu - příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání - cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti) - hry na téma rodiny, přátelství apod. - výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)	- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení ----- - odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory - vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. - prožívat radost ze zvládnutého a poznání - respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti - prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení ----- - stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
DÍTĚ A TEN DRUHÝ				
	- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému - posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým - aktivity podporující sblížení dětí - hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého - činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě	- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho - přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem - nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor

DÍTĚ A SPOLEČNOST

	• poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí • rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	• běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování • aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy • spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě • aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí	• uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) • začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti • adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody	• příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí) • potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
--	---	--	---	---

DÍTĚ A SVĚT

	• seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	• praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává • přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)	• orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) • zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) • porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se	• jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí • nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí
--	---	--	---	---

			mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	v provozu mateřské školy
--	--	--	--	--------------------------

Návrh činností

- prakticky se v doprovodu Skřítky Hospodářičky seznámit s prostředím školy
- hry zaměřené na rozlišování různých rolí v rodině, ve škole
- praktické poznávání nejbližšího okolí školy a bydliště (vycházky, pozorování...)
- sluchové hry
- rozhovory o letních zážitcích, prohlížení fotografií
- pozorování a beseda o podzimní přírodě
- komunikační a komunitní kruh
- říkadla a básně k tématu, grafomotorické cviky
- výtvarné ztvárnění prožitků dětí (stříhání, lepení, malba, kreslení)
- zdravotní, relaxační a dechová cvičení, pohybové hry
- zpěv známých písní a seznámení se s novými písněmi
- hry zaměřené na posilování kamarádkých vztahů, vzájemnou toleranci a spolupráci
- pohádky a rozhovory na téma chování v MŠ
- vztahy k druhým kamarádům, pravidla soužití v MŠ
- bezpečnost ve třídě, pohyb v MŠ
- recitace říkadel, rytmičtější pohybové ztvárnění říkadel k tématu (kamarádi, rodina, školka, prázdniny, hygienické návyky...)
- jednoduché pracovní činnosti v oblasti sebeobsluhy, oblékání, úklidu
- stolování, nácvik správného držení lžice a příboru, chování u jídla
- učíme se děkovat, poprosit, požádat

6.4.2 Podzimní čarování se skřítkem Zahradníčkem

Charakteristika a záměry bloku

V tomto bloku přiblíží skřítek *Zahradníček* dětem tajemství podzimu, jeho barevnost a bohatství podzimní přírody, seznámí děti s lesem a životem v něm. Četbou příběhu „O poslední vlaštovce“ přeneseme děti do světa stěhovavých ptáků a naučí je znát důvody tohoto jejich chování.

Při výpravách do přírody budeme společně pozorovat znaky podzimu a podporovat vnímání jeho barevnosti. Zaměříme se na vnímání přirozené přírodní krásy a harmonie. Formou pohybových her, didaktických a poznávacích činností, krátkých básniček, písniček a pohádek se seznámíme se změnami počasí. Budeme děti učit správnému chování v přírodě a základům ekologie (ochrana přírody, co patří a nepatří do lesa atd.). Sběr přírodnin a tvoření z nich využijeme k seznámení a upevnění matematických pojmů a barev.

Zaměříme se na poznávání a pojmenování některých druhů ovoce a zeleniny a zapojíme přitom všechny smysly. Seznámíme se s pracovním nářadím a pomůckami, které lidé využívají při přípravě zahrádky na zimu.

Děti budou také poznávat své tělo, pojmenovávat jeho jednotlivé části, seznámí se s možností prevence nemocí a uvědomí si hodnotu vlastního zdraví. Budeme se snažit vzbuzovat v dětech potřebu a chuť co možná nejvíce pobývat v přírodě, sportovat a zdravě se stravovat.

Společně si upevníme znalosti v oblasti péče o naše zvířecí kamarády a připomeneme si Mezinárodní den ochrany zvířat (4. října).

Společně se skřítkem Zahradníčkem

- budeme rozvíjet estetické vnímání podzimní krajiny a všimnout si změn v přírodě
- pozorujeme přírodu a počasí
- si povíme o odletu ptáků
- se prakticky seznámíme s různými druhy podzimních plodin
- si procvičíme poznávání konkrétních druhů ovoce a zeleniny a zaměříme se na méně známé, budeme počítat, rozlišovat barvy...
- si rozšíříme znalosti o domácích zvířatech a o péči o ně
- budeme při činnostech používat všechny smysly a rozvíjet je
- se seznámíme s ekologií a s tím, jak se správně chovat v přírodě a v lese
- budeme poznávat své tělo a povídat si o zdraví a nemoci
- půjdeme na zahrádku a povíme si o tom, jak ji chystáme na zimu
- budeme sbírat přírodniny a tvořit z nich různé věci

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Podzim ťuká na vrátka 2) V ptačí říši 3) Co se skrývá v košíku... aneb hurá na zahradu! 4) Do lesa za zvířátka 5) V zdravém těle zdravý duch	- uvědomění si vlastního těla - rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí - rozvoj a užívání všech smyslů - vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.) - manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním - zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) - smyslové a psychomotorické hry - příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí	- zachovávat správné držení těla - zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) - rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých - mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy - zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.) - omezování spontánních pohybových aktivit, nepravdělná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností - nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí - dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

	<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> - rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) - vytváření základů pro práci s informacemi ----- <u>Sebepojetí, city a vůle</u> - rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit - rozvoj schopnosti sebeovládání	- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo - přednes, recitace, dramatizace, zpěv - prohlížení a „čtení“ knížek ----- - přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování - záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - námětové hry a činnosti - hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové) - činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.) - činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice,	- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) - popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon ----- - vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího) - záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost - poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit - řešit problémy, úkoly a situace myslet kreativně, předkládat „nápady“ ----- - ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování - vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení - být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	- špatný jazykový vzor - omezený přístup ke knížkám ----- - převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním - zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat ----- - spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými - necitlivé vztahy a postoje okolí) - nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
--	--	--	---	--

	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání	základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci ----- - spontánní hra - činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu - estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) - výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)		
DÍTĚ A TEN DRUHÝ				
	- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) - rozvoj kooperativních dovedností	- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách - aktivity podporující sbližování dětí - hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého - hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.	- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho - spolupracovat s ostatními - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla - respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem - manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění) - prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
DÍTĚ A SPOLEČNOST				
	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevit se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) - aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce)	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit	nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či

	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)	se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) - chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé - zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. - zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) - vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)	nevšimavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
DÍTĚ A SVĚT				
	- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách - rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách - vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety - praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává - přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)	- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi - rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně - mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní	- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu - špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)

		• pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) • ekologicky motivované herní aktivity (ekohry) • smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí	v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí • pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	
--	--	--	--	--

Návrh činností

- spontánní a řízené pohybové činnosti v MŠ a na školní zahradě
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechové, relaxační cvičení)
- hry pohybové, hudebně pohybové, taneční, smyslové a psychomotorické, námětové
- vycházky do okolí MŠ a do lesa
- komunikační a komunitní kruh
- pozorování (podzimní příroda, zvířata, ptáci, ovoce, zelenina, zemědělské plodiny, určování jejich vlastností)
- rozhovory, diskuse, vyprávění zážitků
- zpěv, recitace, dramatizace
- návštěva divadelního představení
- sběr přírodnin a hry s nimi
- výtvarné vyjádření prožitků (malba, kresba, modelování, tvoření z přírodnin)
- grafomotorická cvičení
- sezónní činnosti
- lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti
- manipulační, konstruktivní a grafické činnosti
- pracovní a sebeobslužné činnosti (osobní hygiena, stolování, oblékání, úklid, úprava prostředí)
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí

- činnosti a příležitosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí, vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů, nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- práce s knihou, obrazovým materiálem, médií
- tvořivé činnosti (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické, konstruktivní)
- vytváření základů pro práci s informacemi

6.4.3 Chystáme se na zimu se skřítkem Stodolníčkem

Charakteristika a záměry bloku

Tímto měsícem provede děti skřítek Stodolníček, který jim ukáže, jak se příroda chystá k zimnímu spánku a jak se lidé a zvířátka chystají na zimu. Začátkem měsíce společně uklidíme školní zahradu a pěkně se s ní před zimou rozloučíme. Také navštívíme les, zkusíme najít nějakou houbu a povíme si, jak a kdo o les v zimě pečuje. Při vycházkách do přírody si budeme opět všímat změn, které podzim přináší, nasbíráme si barevné listí, budeme pozorovat změny počasí, vyrobíme si papírového draka a pustíme ho po větru...

Aktivnější pohyb po pozemních komunikacích nás nasměruje k pravidlům bezpečnosti dětí jako chodců, seznámíme se s různými dopravními prostředky a dopravními značkami.

Naučíme se, jak se správně chovat, abychom neonemcněli, a co dělat, pokud onemocníme. Řekneme si také, jak se v zimě oblékat, a že je důležité dostatečně pít, jíst pestrou stravu, cvičit a chodit na procházky. Zaměříme se na zdravou výživu, pohyb a otužování a zkusíme si vyrobit jednoduchý pokrm.

Budeme si opět povídat o rodině, vztazích a o životě a vzpomeneme na ty, kteří už s námi nemohou být (Svátek všech svatých a Svátek zemřelých - „Dušičky“). Naučíme se být vnímaví k životu a ke všemu živému, co nás obklopuje.

Povídáním, četbou a tvořením se pomalu přiblížíme k adventu. Společně si vysvětlíme, co je to advent, jaký význam má adventní věnec a jak se jmenují jednotlivé neděle.

Skřítek Stodolníček

- povede děti k vyjadřování svých názorů, poznatků, myšlenek a pocitů, k rozvíjení záměrného pozorování
- bude děti učit popisovat obrázkové i skutečné situace
- při pobytu v přírodě si s dětmi procvičí chůzi v nerovném terénu a zdolávání překážek
- naučí děti znát houby

- ukáže dětem, jak připravit zahradu na zimu
- děti seznámí s bezpečnými návyky při chůzi ve dvojicích a při přecházení vozovky
- naučí děti rozlišovat dopravní prostředky a dopravní značky
- zopakuje si s dětmi barvy
- s dětmi procvičí pojmy vlevo, vpravo, reakci na smluvený signál
- bude rozvíjet tvořivost dětí
- naučí děti, jak se starat o své zdraví a jak zdravě jíst
- pomůže dětem s oblékáním
- naučí děti vyrábět papírového draka
- vzpomene si s dětmi na jejich blízké
- vysvětlí dětem, co je to „advent“

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Chystáme se na zimu 2) Doprava a bezpečnost 3) Co si dneska obléknu 4) Zdravá strava 5) Podzimní svátky a advent	• uvědomění si vlastního těla • osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí • vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	• manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním • konstruktivní a grafické činnosti • jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. • příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi),	• ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) • zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat	• denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu • omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům • nevhodné vzory chování dospělých

		k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí	se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.) • mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy • mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	v prostředí mateřské školy
DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA				
	<u>Jazyk a řeč</u> • rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) • osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> • posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) • vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem	• samostatný slovní projev na určité téma • vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo • přednes, recitace, dramatizace, zpěv • hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest ----- • přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování • řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant • námětové hry a činnosti • hry nejružnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) • činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)	• vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách • porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) • formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat • učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) • sledovat a vyprávět příběh, pohádku • poznat napsané své jméno ----- • záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost • přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje • postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí • chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.),	• vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte) ----- • nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti • málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací ----- • nedostatek možností projevoval vlastní city, sděloval citové dojmy

	a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení - vytváření základů pro práci s informacemi ----- <u>Sebepojetí, city a vůle</u> - rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat - rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině ----- - činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení - sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte - výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.) - činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních	elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase - řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ ----- - uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je - ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování - vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení - uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí - být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	a prožitky a hovořit o nich - spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými - nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
DÍTĚ A TEN DRUHÝ				
	- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem - posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) - rozvoj kooperativních dovedností	- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi) - četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením	- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad - přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - spolupracovat s ostatními - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte - příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí - soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace

DÍTĚ A SPOLEČNOST

	- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané - vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách - seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) - tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) - aktiviny přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)	- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) - chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí - vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (řici, co bylo zajímavé, co je zaujalo) - zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření - potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti - chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrožícím od neznámých lidí
--	--	--	---	--

DÍTĚ A SVĚT

	- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách - pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety - sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé - hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik	- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (věděť, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) - osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné	- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu - nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné
--	--	--	--	---

	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat - přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) - pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí	a využitelné pro další učení a životní praxi - vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) - všímat si změn a dění v nejbližším okolí - mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	odpovědi na otázky dětí nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdравé a nebezpečné
--	---	---	--	---

Návrh činností

- pozorování stromů listnatých a jehličnatých, hledání rozdílů
- prohlížení knih a encyklopedií, vyprávění nad obrázky
- skupinové práce (stavby ze stavebnic, skládání puzzle, stavby z kostek...)
- práce s přírodninami, barvami, kresba, malba, vystřihování, lepení
- třídění, porovnávání, počítání přírodnin
- poznávání základních geometrických tvarů a skládání obrázků z těchto geometrických tvarů
- zdolávání překážek v terénu i ve třídě
- hry s dopravními prostředky a značkami
- vyprávění, rozhovory a diskuse k tématu
- návštěva divadla
- nácvik básní, písní, tanečků a pohybových her k tématu
- vycházky zaměřené na správnou chůzi ve dvojicích – pojmy vlevo, vpravo

6.4.4 Těšíme se na Vánoce se skřítkem Poletuchou

Charakteristika a záměry bloku

V tomto bloku skřítek Poletucha dětem přiblíží předvánoční a vánoční čas (tradice a některé symboly Vánoc). Děti se seznámí s lidovou slovesností, naučí se různé vánoční básničky, písničky, koledy a tanečky. Společně také vymyslíme a připravíme Mikulášské vystoupení a vánoční besídku pro naše blízké.

Celý měsíc nás bude obklopovat vánoční atmosféra plná pohádek, tradic, pečení cukroví, zdobení stromečku atd. Děti budou vyrábět ozdoby z papíru, dekorace, přáníčka... a společně si vyzdobíme třídu na Vánoce.

Půjdeme se opět podívat do lesa, co dělají zvířátka, a budeme pozorovat krásy zimní přírody. Na vycházkách do vesnice si budeme všimát vánoční výzdoby a zopakujeme si pravidla bezpečnosti.

Při přípravě Vánoc děti získají poznatky o okolním světě (tradice jiných národů), o zimním počasí, o časových pojmech. Většina aktivit povede k aktivnímu zapojení dětí do vytváření a zároveň prožívání sváteční atmosféry. A protože vánoční čas přímo vybízí k posilování mezilidských vztahů, citů, zvědavosti a radosti z obdarovávání se navzájem, zapojíme do našich vánočních příprav a těšení i rodiče a prarodiče.

Skřítek Poletucha

- podporuje u dětí rozvoj estetického vnímání, cítění, a prožívání
- posiluje u dětí citové vztahy ke svým nejbližším
- přirozeným způsobem a na základě prožitků děti seznámí s vánočními tradicemi a zvyky
- podněcuje u dětí představivost a rozvíjí jejich tvořivost, fantazii i řeč
- při vánočním tvoření procvičuje a dále rozvíjí pohybové a manipulační dovednosti dětí
- připravuje děti na pěkné a láskyplné prožití Vánoc

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Tradice a zvyky u nás i ve světě 2) Vánoce, Vánoce přicházejí 3) Jak to chodí u nás doma 4) Co dělají zvířátka 5) Pohádky	- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí - rozvoj a užívání všech smyslů - osvojení si věku přiměřených praktických dovedností - osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním - smyslové a psychomotorické hry - konstruktivní a grafické činnosti - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti - jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí	- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou - ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) - ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) - zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí - dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

	<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> - rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) - osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ----- <u>Sebepojetí, city a vůle</u> - poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) - získání relativní citové samostatnosti	- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti - společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - přednes, recitace, dramatizace, zpěv - prohlášení a „čtení“ knížek ----- - záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)	- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči - vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách - domluvit se slovy i gesty, improvizovat - porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat - učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) - sledovat a vyprávět příběh, pohádku - popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) - chápat slovní vtip a humor - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon ----- - vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího) - záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje - postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými - vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte) - časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.) ----- - zahlcování podnětů a informací bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat - převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
--	---	--	---	--

	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové) - činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. ----- - činnosti zajišťující spokojenost a pohodu - činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné - činnosti nejrozumnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení - příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání - cvičení organizačních dovedností - estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) - sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte - výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.) - dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)	- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit - vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim ----- - ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování - uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) - přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky - prožívat radost ze zvládnutého a poznání - vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení - být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem - těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí ----- - nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání - nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte - spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými - stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
--	---	--	--	---

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

	- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem - posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) - vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy - společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření - společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi) - četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením	- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad - přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené - respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. - spolupracovat s ostatními	- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění) - prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým - nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství - soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace
--	--	--	--	---

DÍTĚ A SPOLEČNOST

	- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané - seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije - vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností - rozvoj společenského i estetického vkusu	- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námetové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích - přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) - setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých	- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé - porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých - vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) - zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit	- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření - přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů - zvyšování a znevýhodňování některých dětí ve skupině - nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu
--	---	---	--	--

		míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě • aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)	z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) • vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmy)	k prostředí, ke kultuře a umění
DÍTĚ A SVĚT				
	• seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu • poznávání jiných kultur • vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí	• přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety • sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé • práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií • kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)	• osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi • mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte • vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Země, vesmíru apod.)	• nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu • výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná • užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků • převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)

Návrh činností

- skupinová práce, vánoční tvoření
- diskuse nad adventním věncem – vysvětlení pojmu Advent, délka adventu
- svátek svatého Mikuláše a jeho oslava
- pozorování jmelí, rozhovor (kde a jak roste, využití)
- vystřihování z jemného papíru (např. sněhové vločky)
- pečení a zdobení perníčků, výroba vánočních předmětů a dekorací (svícínky, ozdoby, obrázky...)
- cvičení podle hudby, protahovací a relaxační cvičení
- říkadla a písně s vánoční tematikou
- poslech příběhů s vánoční tematikou a jejich dramatizace
- poslech a zpěv koled
- vymýšlení rýmů, rytmická improvizace na dané téma
- grafomotorická cvičení
- oslava Vánoc, vánoční nadílka, objevování nových hraček pod stromečkem

6.4.5 Do nového roku se skřítkem Barbuchou

Charakteristika a záměry bloku

Dny jsou krátké, ráno vstáváme ještě za tmy a brzy se stmívá. Nejprve si budeme společně povídat o zážitcích z Vánoc, povíme si o návštěvě Tří králů a uspořádáme Tříkrálovou sbírku.

Děti tento měsíc ve školce navštíví skřítek Barbucha, který je seznámí s charakteristickými znaky zimy a s vlastnostmi sněhu a ledu. Pokud bude příznivé počasí, budeme si společně užívat sněhové peřiny a zahřívát se různými zimními sporty. Řekneme si, jak se správně oblékat, abychom nebyli nemocní, seznámíme se s pravidly bezpečnosti při sportování a zopakujeme si, jak se správně při sportování chovat a jak předcházet úrazům. Při koulování budeme počítat kolik kdo vyrobí a hodí sněhových koulí. Díky tomu se přeneseme do světa čísel, geometrických tvarů a prostoru a procvičíme si počítání do pěti, porovnávání velikosti a budeme zkoumat věci a předměty, které nás obklopují.

Při vycházkách do přírody si budeme všimnout kouzelné zimní přírody, zimních úkazů a změn v počasí. Děti také získají povědomí o životě volně žijících zvířat a ptáků a řekneme si, proč nás zvířátka v zimě tolik potřebují a jak se o ně můžeme postarat.

Skřítek Barbucha

- bude dětem vyprávět příběh Tří králů
- naučí děti různé zimní sporty a hry na sněhu
- ukáže dětem krásu zimní přírody
- dětem vysvětlí zásady bezpečného chování při pohybu na sněhu a ledu
- povede děti k uvědomění si vlastního těla a k péči o své zdraví
- při hrách na sněhu bude přirozenou cestou rozvíjet pohybové schopnosti a dovednosti dětí
- vysvětlí dětem význam životního prostředí pro náš život a pokusí se jim přiblížit důležitost a nutnost péče o přírodu a prostředí kolem nás
- bude u dětí procvičovat paměť a pozornost
- zavede děti do světa čísel, naučí je správně počítat a poznávat geometrické tvary
- bude si s dětmi všímat změn v zimní přírodě i v počasí a zkusí s dětmi porovnat, čím se zima liší od ostatních ročních období
- vysvětlí dětem koloběh v přírodě, střídání čtyř ročních období
- povede děti od konkrétního a názorného myšlení k myšlení slovně logickému a abstraktnímu

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Zážitky z Vánoc 2) Tří králové 3) Zimní sporty 4) Zvířátka v zimě 5) Kouzelný svět čísel a tvarů	- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí - rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.) - smyslové a psychomotorické hry - konstruktivní a grafické činnosti	- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) - vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům - absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových

	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí	- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých - mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	pohybových dovedností nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA				
	<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> - rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) - osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv - grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika) ----- - konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové) - řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant - činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)	- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči - vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat - učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) - rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci - poznat některá písmena a číslice, popř. slova ----- - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy	- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim - nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní ----- - převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním - omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání ----- - nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání

	- vytváření základů pro práci s informacemi ----- <u>Sebepojetí, city a vůle</u> - poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) - rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit - získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce) - hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině - činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci - činnosti zasvěčující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. ----- - činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu - činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné - výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)	předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) - chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) - chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase ----- - uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je - rozhodovat o svých činnostech - vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. - uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) - respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti - těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte - málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování
--	--	--	--	--

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému - rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních - ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření - společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) - činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě - hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých	- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná - spolupracovat s ostatními - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla - bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. - chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	- příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí - autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem - nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor - příliš časté vystupování učitele v roli soudce
---	---	---	--

DÍTĚ A SPOLEČNOST

- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách - seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije - vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat - rozvoj společenského i estetického vkusu	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) - aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí	- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat - chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé - utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) - dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově	- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření - schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek - nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům - ironizování a znevažování úsilí dítěte
--	--	---	--

		• aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)	• vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)	
DÍTĚ A SVĚT				
	• seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu • rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách • rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám • vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí	• aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů) • sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé • poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím • práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií • praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž	• orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) • uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) • osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi • všimnout si změn a dění v nejbližším okolí • pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	• nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu • nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí • nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné • uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

		prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)		
--	--	---	--	--

Návrh činností

- sáňkování, klouzáni, hry na sněhu a se sněhem
- pokusy a hry se sněhem, otiskování bot do sněhu
- pozorování vloček lupou, snaha výtvarně vločku zachytit
- poslech a dramatizace příběhů se zimní tematikou
- zpěv a poslech zimních písní
- hudební hrátky – snaha hudebně a pohybově vyjádřit rozmary zimního počasí (např. zvonivý zvuk rampouchů, vánice apod.)
- sledování a zaznamenávání proměn v počasí
- krmení ptáků a zvířátek v lese
- obkreslování rukou, nohou i celé postavy
- námětové hry na různá témata
- hádanky a slovní hříčky
- grafická nápodoba symbolů, čísel a písmen
- četba z knížky Kubula a Kuba Kubikula

6.4.6 Cestujeme časem se skřítkem Všetečkou

Charakteristika a záměry bloku

V tomto celku bude skřítek *Všetečka* s dětmi cestovat časem. Ukáže jim, jak a čím lidé měří čas. Při četbě pohádky „O dvanácti měsíčkách“ seznámí děti s ročními obdobími a s jednotlivými měsíci. Naučí děti poznávat den a noc, části dne a ukáže jim, jak se určují hodiny. Nezapomene ani na orientaci v prostoru, aby děti věděly, kde mají pravou a levou ruku.

Společně se zaměříme na správnou výslovnost, dýchání a práci s hlasem. Budeme si číst knihy, prohlížet ilustrace, vyprávět a dokončovat příběhy, hrát si s písmenky a naučíme se také podepsat své výtvary.

Opět se budeme věnovat zimě a zimním sportům. Řekneme si, proč je důležité, aby byla pole v únoru přikryta bílou peřinou, a při vycházkách nezapomeneme ani na bezpečnost.

Seznámíme se s různými řemesly, budeme si vyprávět o důležitosti lidské práce a o tom, jaké povolání vykonává maminka a tatínek. Osvojíme si poznatky o různých druzích povolání a budeme u dětí utvářet pozitivní vztah k učení a probouzet zájem o učení.

Ke konci měsíce se zaměříme na lidové slavnosti a na Masopust, který je symbolem hojnosti, veselí, zábavy, vyprávění atd. Společně také uspořádáme karneval. Děti budou vyrábět masky, doplňky ke kostýmům, výzdobu, pohoštění. Budou pracovat a hrát si s různým materiálem, poznávat nový druh zábavy a budou se podílet na vymýšlení nových her a soutěží. Nakonec si povíme, co je to postní doba, jak dlouho trvá a co nás čeká na jejím konci.

Se skřítkem Všetečkou

- se podíváme do světa času
- se budeme učit rozlišovat roční období, měsíce, dny v týdnu, části dne atd.
- si procvičíme pravolevou orientaci
- se budeme učit správně a zřetelně mluvit
- budeme poznávat písmenka a naučíme se podepsat
- objevujeme svět knih a ilustrací
- vyprávíme příběhy
- sportujeme
- si říkáme pranostiky a jejich význam
- opakujeme pravidla bezpečnosti
- posílíme dětskou sebedůvěru, osobité myšlení a schopnosti rozhodování
- se seznámíme s dalšími tradicemi
- vyrábíme masky, chystáme karneval a slavíme Masopust
- si povídáme o smyslu a významu postní doby

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Cestujeme časem 2) Knížka je náš kamarád 3) Zimní hry a sportování 4) Řemesla ... aneb ten umí to a ten zas tohle 5) Masopustní veselí	- uvědomění si vlastního těla - rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí - rozvoj fyzické i psychické zdatnosti - osvojení si věku přiměřených praktických dovedností - osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.) - manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním - zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí	- zachovávat správné držení těla - zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) - koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou - vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu - ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) - mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.) - nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí - omezování spontánních pohybových aktivit, nepravdělná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

	<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) - osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) - vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení - osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) - vytváření základů pro práci s informacemi ----- <u>Sebepojetí, city a vůle</u> - poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity,	- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo - přednes, recitace, dramatizace, zpěv - grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen - prohlížení a „čtení“ knížek ----- - záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností - námětové hry a činnosti - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) - činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.) - hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině	- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči - porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat - sledovat a vyprávět příběh, pohádku - chápat slovní vtip a humor - sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech - utvořit jednoduchý rým - sledovat očima zleva doprava - poznat některá písmena a číslice, popř. slova - poznat napsané své jméno - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon ----- - záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) - vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení - postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými - špatný jazykový vzor - nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní ----- - příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa - zahlcování podnětů a informací bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat ----- - málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění - nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte - jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí - nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti
--	---	--	--	---

	získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) • získání relativní citové samostatnosti • rozvoj schopnosti sebeovládání • získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	• činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. ----- • spontánní hra • činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu • činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné • cvičení organizačních dovedností • estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) • sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte	• chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase • řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ • nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným ----- • uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) • vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení • zorganizovat hru • těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním • zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
DÍTĚ A TEN DRUHÝ				
	• osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem • vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) • rozvoj kooperativních dovedností	• sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy • společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření • kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách • aktivity podporující sblížení dětí • aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství,	• přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství • odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná • uplatňovat své individuální potřeby, práva a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou • spolupracovat s ostatními	• nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance • nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte

		přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) • hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. • četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením	• chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	• prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým • nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování • časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
DÍTĚ A SPOLEČNOST				
• rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny • vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách • vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	• přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) • receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) • hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává • hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami)	• pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat • chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé • vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) • zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. • vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) • zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit)	• zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině • ironizování a znevažování úsilí dítěte • nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku	

		a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)	z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	
DÍTĚ A SVĚT				
	- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy - rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám - vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé - praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává - přírozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živa i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) - kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) - praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)	- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi - vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) - mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí - prakticky využitelná - užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků - uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

Návrh činností

- rozhovory na téma bezpečnost
- pozorování zimní přírody a počasí, stopy zvěře
- hry se sněhem, otisky bot ve sněhu

- hudebně pohybové hry a zimní písně
- hry na rozvoj emocí, sounáležitosti, pozitivních vztahů
- sáňkování, bobování, koulování
- procvičování mravních a zdvořilostních návyků
- pokusy se sněhem a ledem
- vyprávění pohádek se zimní tematikou
- výroba krmítka pro ptáčky
- hry na orientaci v prostoru – při pobytu venku i ve třídě
- hry s pohádkou, dramatizace, humor v pohádkách
- hry se slovy
- rozvoj spolupráce a kooperace skupin dětí
- spojení pohádky s písní, hudbou
- na základě pohádky poznávat časovou a dějovou posloupnost
- četba příběhů a pohádek s tématem masopustu a masek
- pochopení pojmů Masopust a postní doba
- výroba masek
- námětové hry – Jarmark – prodávání
- tanec a hry – masopustní rej
- zpěv písní k tématu
- hry podporující tvořivost, představivost a fantazii
- práce s obrázky
- pohybové aktivity v přírodě, zdravotní a relaxační cvičení
- námětové hry v kuchyňce či obchodě
- aktivní příprava jednoduchého pokrmu, ochutnávka
- využití různých výtvarných technik k vyjádření svých postojů a názorů
- příprava výzdoby na masopustní rej a výroba masek na karneval

6.4.7 Z pohádky do pohádky se skřítkem Čtenáříčkem

Charakteristika a záměry bloku

Březen je měsíc, ke kterému neodmyslitelně patří knihy a pohádky. Proto skřítek Čtenáříček seznámí děti s různými pohádkovými knihami, s pohádkovými bytostmi, s příběhy z klasických českých pohádek i s příběhy s dětským nebo zvířecím hrdinou. Prostřednictvím pohádkových příběhů bude u dětí podněcovat představivost, rozvíjet jejich fantazii, vyjadřování i řeč. Naučíme se v pohádkách i v životě rozeznávat dobro a zlo. Také se budeme snažit u dětí probouzet cit pro spravedlnost a pravdu, soucit a schopnost vcítit se do pocitů a nálad jiných. Budeme podporovat zájem rodičů o předčítání svým dětem a o společné chvíle při četbě knih.

Toto období je zaměřeno převážně na tradice spojené s odchodem zimy a příchodem jara, na znaky probouzející se přírody a symboly jara. Děti budou opět pozorovat změny v přírodě a seznámí se s jarními tradicemi (vynášení Morany, konec postní doby a příprava na Velikonoce).

Při procházkách a pobytu venku budeme pozorovat probouzející se jarní přírodu ve všech jejích podobách. Zaměříme se na tání ledu a sněhu, koloběh vody, první jarní květiny, rašení stromů a úpravu zahrádky po zimě. Naučíme se poznávat a pojmenovat mláďata zvířat, povídáme si o životě na statku a o domácích mazlíčcích. Nezapomeneme ani na zvířátka v lese, která půjdeme po zimě navštívit.

S předškolními dětmi navštívíme školu a budeme se chystat k zápisu do 1. třídy.

Se skřítkem Čtenáříčkem

- se vypravíme do světa knih, pohádek a fantazie
- budeme poznávat dobro a zlo
- si procvičíme řeč a správnou výslovnost
- se naučíme podepsat svým jménem
- vyneseme Moranu a chystáme se na Velikonoce
- budeme snažit vyřešit problémové pohádkové situace a posílíme schopnost umět se rozhodnout v běžných i v méně obvyklých situacích
- posílíme dětskou sebedůvěru, osobité myšlení a schopnost improvizovat
- budeme u dětí nabízením knih a jejich obměnou rozvíjet zájem o četbu a o knihy jako takové
- dále rozvineme při pozorování jarní přírody poznatky a dovednosti (motorické, estetické i poznávací) v souvislosti s daným ročním obdobím

- budeme pozorovat přírodu
- se naučíme poznávat mláďata
- si vyprávíme o změnách, které nám přináší jaro
- pozorujeme jarní květiny a počasí
- čekáme na návrat ptáček z teplých krajín
- navštívíme zvířátka v lese
- se chystáme na zápis do 1. třídy a trénujeme vše potřebné

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Z pohádky do pohádky 2) Příroda se probouzí 3) Petrklíč k jaru klíč 4) Zvířata a jejich mláďata 5) Brzy budu školákem	• rozvoj a užívání všech smyslů • osvojení si věku přiměřených praktických dovedností • osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	• manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním • smyslové a psychomotorické hry • konstruktivní a grafické činnosti • hudební a hudebně pohybové hry a činnosti • jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.	• vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu • vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) • zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) • zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály,	• denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu • omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností • dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech.

			jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	
DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA				
	<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) - osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> - rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie - rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) - osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) -----	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - samostatný slovní projev na určité téma - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - prohlížení a „čtení“ knížek - hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika) ----- - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - námětové hry a činnosti - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) - činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou,	- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách - domluvit se slovy i gesty, improvizovat - popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) - poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon ----- - záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) - nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným - vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim -----	- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.) - nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní ----- - nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti - omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání - převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie - zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat

	<u>Sebepojetí, city a vůle</u> • získání relativní citové samostatnosti • rozvoj schopnosti sebeovládání • rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání • získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	s obrazovým materiálem, s médii apod.) • činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. ----- • spontánní hra • cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti) • činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní • dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)	• uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je • vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. • uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) • přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky • respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti • zorganizovat hru • uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí • prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	• málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací • nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí • nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení ----- • málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění • nedostatek možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich • nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
DÍTĚ A TEN DRUHÝ				
	• posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	• běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým • sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební	• přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství • odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná	• nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti

	- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) - rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních - ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy - společná setkávání, povídání, sdílení při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi) - hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých	- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je - uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte - autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem - časté organizování soutěživých činností a podporování nezdравé soutěživosti - nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
DÍTĚ A SPOLEČNOST				
	- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí - rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané - vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) - tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) - setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých	- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) - adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody - utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských	- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření - přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů - nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně

		míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě • aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí	normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) • zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. • vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)	nevhodných vzorů v médiích • schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek • nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům • nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
DÍTĚ A SVĚT				
	• seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu • pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit • osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	• přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety • přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) • práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií • využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte	• mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte • vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) • všimnout si změn a dění v nejbližším okolí • porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se	• nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí • výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná

	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	s elementárními dětmi srozumitelnými reáliemi o naší republice - pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) - ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)	mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)
--	--	---	--	---

Návrh činností

- uvolňovací a artikulační cvičení
- práce s knihou, četba, prohlížení obrázků, ilustrace
- výstavka knih
- poslech pohádek a příběhů podle výběru dětí i dospělých
- vyprávění pohádek podle obrázků
- dramatizace jednoduchých pohádkových rolí
- sebeovládání, projevoování citů a emocí, rozvoj emoční inteligence
- mimické i výtvarné vyjadřování nálad a prožitků
- kresba a malba jednotlivostí i částí děje
- hmatové představy a fantazie, modelování
- prohlížení knih, encyklopedií a obrázků
- řízené rozhovory a diskuse nad knihami a obrázky
- konstruktivní činnosti
- puzzle, skládání obrázků k danému tématu
- setí semínek (např. čočka, řeřicha, fazole, hrášek...)
- grafomotorická cvičení a cvičení na rozvoj jemné motoriky
- příprava k zápisu do 1. třídy

6.4.8 Aprílovým počasím se skřítkem Kvítkem

Charakteristika a záměry bloku

V aprílovém měsíci se zaměříme zejména na jaro a na pobyt venku. Skřítek Kvítko seznámí děti s nápadnými změnami počasí v měsíci dubnu a vyvede je aprílem. Naučí děti, že lež má krátké nohy, proto je lepší vždy říkat pravdu. Opět se budeme věnovat tomu, co je správné a co není a povedeme děti k zodpovědnosti za jejich vlastní chování a činy.

Duben je měsícem bezpečnosti, proto si zopakujeme, jak se chováme na silnici, jak se má správně chovat cyklista a jaké bezpečnostní vybavení máme mít při jízdě na kole, na jakou barvu semaforu přecházíme atd. Seznámíme se s dopravními prostředky, jejich způsobem pohybu a významem pro člověka.

Seznámíme děti s významem Velikonoc, zasejeme obilí, obarvíme kraslice, upleteme pomlázku, upečeme beránka. Také se naučíme různé velikonoční básničky a říkanky a procvičíme si správnou výslovnost. Naučíme se používat oči, uši, rozvíjet hmat a čich, být vnímaví k rostlinám a ke všemu, co nás obklopuje. Budeme u dětí rozvíjet schopnost empatie vůči lidem i zvířatům. Prostřednictvím ekologických a environmentálních her si připomeneme DEN ZEMĚ. Na konci měsíce pak navštívíme svět plný čar a kouzel a oslavíme svátek čarodějnic.

Skřítek Kvítko

- seznámí děti s humorem a vyvede je aprílem
- bude s dětmi pozorovat aprílové počasí
- naučí děti zodpovědnosti a správnému chování
- bude děti stále více lákat k pobytu v přírodě
- bude aktivně rozvíjet pohybové schopnosti dětí a otužovat je
- zopakuje s dětmi pravidla bezpečnosti v silničním provozu
- poznává s dětmi dopravní prostředky
- sdělí dětem důležité informace k ochraně jejich bezpečí
- seznámí děti s jarními svátky, oslavami a tradicemi
- oslaví s dětmi Velikonoce a naučí je různé říkanky, básničky a písničky
- na základě prožitků bude u dětí rozvíjet jazykové a řečové schopnosti, estetické a mravní citění, dětskou tvořivost a nápady
- poznává s dětmi okolí všemi smysly
- rozvíjí u dětí empatii a emoční inteligenci

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Aprílové počasí 2) Hody, hody, doprovody...aneb jak slavíme Velikonoce 3) Jsem chodec, jsem cyklista, dodržuji pravidla 4) Kdo žije v lese, na louce, v řece 5) Rej čarodějnic	- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí - rozvoj fyzické i psychické zdatnosti - osvojení si věku přiměřených praktických dovedností - osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.) - manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a s jejich praktickým používáním - zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti - příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí	- zachovávat správné držení těla - zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) - koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou - vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu - zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) - zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.) - absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností - dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech - nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA				
	<u>Jazyk a řeč</u>	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace	pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	málo příležitosti k samostatným

	- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu - osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> - rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie - vytváření pozitivního vztahu k intelektuální činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení - vytváření základů pro práci s informacemi ----- <u>Sebepojetí, city a vůle</u> - získání relativní citové samostatnosti - rozvoj schopnosti sebeovládání - rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	(vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika) ----- - přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností - konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant ----- - spontánní hra	- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách - vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) - domluvit se slovy i gesty, improvizovat - chápat slovní vtip a humor ----- - vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího) - poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) - vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení - řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápad“ - nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným ----- - uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je - rozhodovat o svých činnostech - ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování	řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim - časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.) ----- - příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa - málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací - nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení ----- - málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění - nedostatek možností projevovat vlastní city,
--	---	---	--	---

	• získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	• činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu • činnosti nejrozumnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení • příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání • cvičení organizačních dovedností • estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) • cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných), v sebekontrolu a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti) • činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních	• prožívat radost ze zvládnutého a poznání • zorganizovat hru • uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucitění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí • být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem • těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich • nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte • jednání, které dítě pocituje jako krivdu a vnímá jako násilí • prožívání a vyjadřování
DÍTĚ A TEN DRUHÝ				
	• seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému • vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) • rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních • ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	• běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým • aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) • hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého • hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. • hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých	• navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho • porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad • uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je • uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou • vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě	• nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte • nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují • nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem • příliš časté vystupování učitele v roli soudce

		• četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením	a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) • bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	• nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
DÍTĚ A SPOLEČNOST				
	• rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny • vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách • vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	• běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování • přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) • tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu • aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí • aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)	• chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé • vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) • dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově. • vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) • zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	• nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích • příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí) • schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek • chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozcím od neznámých lidí

DÍTĚ A SVĚT

	• osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy • rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách • rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám • vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	• přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety • aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů) • sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé • hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat • přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) • pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) • ekologicky motivované herní aktivity (ekohry) • smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí	• zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma i v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) • uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) • mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí • rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně • pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	• užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků • převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film) • nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nebezpečné • nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy • uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění
--	---	--	--	---

Návrh činností

- hádanky a šprýmy
- pozorování počasí
- velikonoční výzdoba školy a třídy
- barvení a zdobení kraslic
- básně a písně s jarní a velikonoční tematikou
- společenské hry
- stavby z písku, tvořivá práce z hlíny a modelovací hmoty
- hry na školní zahrádce – kuličky, míčové hry, pohybové hry apod.
- jízda na tříkolkách a kolech
- cestování veřejnou dopravou, bezpečnost
- pozorování jarní přírody a jarních prací na polích
- malování, kreslení, skládání z papíru
- rozhovory na téma bezpečnost, využití divadélka k dramatizaci na dané téma
- dokonči příběh: „Co by se stalo, kdyby...“
- námětové hry dle potřeby
- konstruktivní hry
- drobné práce na školní zahradě, úklid zahrádky
- setí jarního osení, pozorování klíčícího semínka
- hry na rozvoj smyslů

6.4.9 Pozorujeme svět se skřítkem Všudybýlkem

Charakteristika a záměry bloku

Tento blok je zaměřen na pozorování a vnímání všeho, čím je dítě obklopeno. Děti budou se skřítkem Všudybýlkem pozorovat okolní svět, zvláště přírodu a její dary. S využitím svátku matek budeme prohlubovat citové vztahy ke všem členům rodiny, k sobě navzájem, ale i k živé a neživé přírodě. Připravíme besídku pro maminky, vyrobíme dárečky a dekorace, nacvičíme básničky, písničky, tanečky atd.

Zaměříme se na domov. Jak to u nás doma vypadá, kde to je, kdo tam se mnou bydlí a proč je mi doma tak dobře (rodina, členové rodiny, domov, zařízení domácnosti, místnosti v domě...). Přečteme si pohádku „O veliké řepě“, která nás přirozeně navede k širší rodině (babička, dědeček, teta, strýc) a k plodinám v zahradě i na poli.

Každodenně si budeme všimát krásy kvetoucí přírody, zaměříme se na život zvířat, podíváme se do říše hmyzu, opět navštívíme i zvířátka v lese a budeme se snažit co nejvíce pobývat venku.

Společně se skřítkem Všudybýlkem

- pozorujeme krásu našeho světa
- se zaměříme na vše, co nás obklopuje
- si pomocí říkadel a básní pro maminky procvičíme a zdokonalíme výslovnost a kultivovaný projev
- připravíme besídku pro maminky
- povedeme děti k umění vystoupit na veřejnosti a nestydět se
- si vyprávíme o domově
- naučíme děti chápat pojmy domácnost, obec, kraj, vlast
- si povídáme o rodině
- vyjmenujeme členy rodiny a povídáme si o funkci rodiny
- si vysvětlíme na příkladu mlád'at narození děťátka
- opakujeme zvířecí rodiny
- poznáváme květiny, stromy a keře
- si řekneme, co a proč pěstujeme na zahradě a na poli
- zavítáme do hmyzí říše a naučíme se poznávat a pojmenovat nejznámější druhy hmyzu
- navštívíme zvířátka v lese

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Jen si děti všimněte, co je krásy na světě 2) Moje rodina 3) Maminka má svátek 4) Domov 5) Návštěva hmyzí říše	- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí - rozvoj a užívání všech smyslů - osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním - zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) - smyslové a psychomotorické hry - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti - jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. - příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí	- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou - vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu - ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.) - zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) - rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých - mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí - dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech - nedostatek či zkrácení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

	<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> - rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie - rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ----- <u>Sebepojetí, city a vůle</u> - získání relativní citové samostatnosti - rozvoj schopnosti sebeovládání - rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti - samostatný slovní projev na určité téma - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo - přednes, recitace, dramatizace, zpěv - prohlížení a „čtení“ knížek - hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest ----- - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností - konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) - hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové) - hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině ----- - činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly	- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči - domluvit se slovy i gesty, improvizovat - porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) - učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) - učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) - sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech - utvořit jednoduchý rým - poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon ----- - záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje - vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení - postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí - učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit - řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“	- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými - vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte) ----- - omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání - převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie - nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí - nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení ----- - málo vlídné, nevstřícné, strohé,
--	--	---	---	--

	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné - činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení - cvičení organizačních dovedností - estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) - sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte - cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti) - hry na téma rodiny, přátelství apod.	- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným - vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim - odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory - uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) - přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky - prožívat radost ze zvládnutého a poznáního - uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí - zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění - nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání - nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte - stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí - málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování
DÍTĚ A TEN DRUHÝ				
	- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem - posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem	- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy - společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření	- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad - přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství - chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý	nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance

	(v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) - rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních - rozvoj kooperativních dovedností	- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách - aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke starším apod.) - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi) - četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením	jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené - spolupracovat s ostatními - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)	- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění) - nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování - časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti - nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
DÍTĚ A SPOLEČNOST				
	- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí - rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané - rozvoj společenského i estetického vkusu	- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích - přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) - tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu - setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě	- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.) - porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých - chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez predsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí - vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje	- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině - schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek - nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění

		hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává	zážitky (řici, co bylo zajímavé, co je zaujalo) vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)	
DÍTĚ A SVĚT				
	- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách - rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách - rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety - poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím - kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) - pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) - ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)	- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) - uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) - osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi - rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně - pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí - výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná - převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film) - nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy

Návrh činností

- příprava vystoupení pro maminky k svátku matek
- výroba dárků a přání pro maminky a babičky
- říkanky, básně a písně k danému tématu
- cviky motivované činnostmi maminky, životem hmyzu
- uvolňovací cviky (klubíčka pro maminku, ulita šneka...)
- poslech, vyprávění a dramatizace příběhů
- rozhovory nad knihami a obrazovým materiálem
- námětové hry na téma rodina, činnost maminky, staráme se o miminko apod.
- vycházky do přírody, do lesa, na louku
- pozorování změn v přírodě: počasí, růst trávy, vůně květin, život včel, motýlů apod.
- výtvarné zachycení prožitků z vycházek
- život na louce: setí trávy, modelování zvířátek...
- výtvarné čarování s barvami jara
- pohybové hry k danému tématu, taneční improvizace na hudbu
- omalovánky, pracovní listy
- tvořivé hry v písku

6.4.10 Chystáme se na prázdniny se skřítkem Jahodníčkem

Charakteristika a záměry bloku

Blížící se konec školního roku nám přinese mnoho zábavy a radosti. Společně se skřítkem Jahodníčkem oslavíme Den dětí, rozloučíme se s předškoláky a proběhne závěrečná školní akademie. Budeme pozorovat přírodu a letní počasí. Nesmíme ovšem zapomenout seznámit děti s riziky (tonutí, bodnutí hmyzem, bezpečnost na silnici) a důkladně je poučit o ochraně před úrazu.

Herními činnostmi shrneme i doplníme doposud získané poznatky, využijeme fantazii, představivost, tvořivost dětí, získané dovednosti hudební, dramatické i pracovní.

S blízcími se prázdninami přichází i doba dovolených a cestování. Společně s dětmi si budeme povídat o dalších zemích, lidech a způsobu života jiných kultur. Jsme všichni stejní? Žijeme ve stejném obydlí a jíme stejné jídlo? Oblékáme se stejně a mluvíme stejnou řečí? Na všechny tyto otázky se pokusíme najít odpovědi. Budeme prstem po mapě cestovat světem a objevovat také různá zvířata na souši i v moři.

V rámci možností budeme veškeré činnosti přesouvat na školní zahradu a do přírody. Zaměříme se na problematiku ochrany životního prostředí, třídění odpadu a na soužití lidí a přírody.

Konec června je cílovou stanicí při naší cestě za poznáním, proto ji zakončíme školou v přírodě, kde zúročíme naši celoroční snahu.

Skřítek Jahodníček

- ukončí naše celoroční putování za poznáním a povede děti k uvědomění si, že i my jsme součástí světa, přírody, společnosti a planety Země
- společnými prožitky posílí dětskou zvědavost, zájem a radost z objevování
- rozloučí se s předškoláky
- oslaví s dětmi jejich svátek a nacvičí s nimi závěrečnou akademii
- bude s dětmi pozorovat letní přírodu a počasí
- seznámí děti s bezpečným chováním o prázdninách
- bude u dětí rozvíjet pomocí zajímavých úkolů a činností představivost, tvořivost a fantazii
- vypráví dětem o světě, o cestování, o cizích zemích, lidech a kulturách
- ukazuje dětem, že i když jsme každý jiný, tak dohromady tvoříme velkou rodinu na naší planetě Zemi
- zavede děti do říše cizokrajných zvířat
- učí děti, jak chránit životní prostředí

- naučí děti správně třídit odpad

Návrh podtémat	Dílčí cíle	Vzdělávací nabídka	Očekávané výstupy	Rizika
DÍTĚ A JEHO TĚLO				
1) Hola, sluníčko nás volá 2) Cestujeme po světě 3) Nejsme všichni stejní 4) Exotická zvířata 5) Hurá na prázdniny	• rozvoj fyzické i psychické zdatnosti • osvojení si věku přiměřených praktických dovedností • osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě • osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	• lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.) • smyslové a psychomotorické hry • konstruktivní a grafické činnosti • hudební a hudebně pohybové hry a činnosti • činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí • příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků • příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislosti	• zachovávat správné držení těla • zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) • koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou • ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem • pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem • rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých • mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	• nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.) • nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí • nedostatek či zkrácení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

	DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA			
	<u>Jazyk a řeč</u> - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu ----- <u>Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace</u> - rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) - posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) - vytváření pozitivního vztahu k intelektuálnímu činnosti a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ----- <u>Sebepojetí, city a vůle</u> - poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) - vytváření, rozvíjení je a city plně prožívat - rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit - rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv - samostatný slovní projev na určité téma - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo - přednes, recitace, dramatizace, zpěv - prohlížení a „čtení“ knížek - hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest ----- - přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - námětové hry a činnosti - hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) - hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině - činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich	- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách - vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) - domluvit se slovy i gesty, improvizovat - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat - učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) - chápat slovní vtip a humor - sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech - poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma - poznat napsané své jméno ----- - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)	- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými - nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní - omezený přístup ke knížkám ----- - převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním - příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa - převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie poznávacích situací - nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí ----- - nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání

		symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci ----- • spontánní hra • činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu • činnosti nejružnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení • příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání • cvičení organizačních dovedností • estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další) • výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.) • činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní • činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních	• vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení • chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase • učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit • řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ ----- • odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory • uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je • vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. • uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) • prožívat radost ze zvládnutého a poznání • zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	• jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí • nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí) • nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
DÍTĚ A TEN DRUHÝ				

	• posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.) • vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) • rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních • ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	• běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým • společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření • společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému • aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) • hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého • hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. • hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých • četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením	• přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství • uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je • chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené • uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou • dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla • bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. • chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	• manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění) • nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování • prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým • časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti • nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem • příliš časté vystupování učitele v roli soudce
DÍTĚ A SPOLEČNOST				
	• rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	• různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích • přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti	• pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat • porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých	• přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů • schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek

	- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností - vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	- v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) - tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu - hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)	- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) - dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově - zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. - zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti - nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
DÍTĚ A SVĚT				
	- poznávání jiných kultur - pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit - osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím - hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat	- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc) - vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) - rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně - pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu,	- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu - nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí - výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost

		- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte, k seznamování dítěte s elementárními a dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí	nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
--	--	--	---	--

Návrh činností

- škola v přírodě
- společenské hry
- hry s pískem a vodou
- zdravotně zaměřené cvičení (protahovací, vyrovnávací, dechové, relaxační)
- výtvarná technika dle volby dětí
- slovní hádanky
- pracovní listy (rozlišování, třídění, porovnávání, hledání rozdílů)
- prostorová orientace, pojmy vlevo, vpravo
- výtvarné zpracování zkušeností a zážitků z cestování, výletů apod.
- komunikační a komunitní kruh
- grafické, estetické činnosti
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- pozorování lidských činností, profesí
- výlety
- řízené a spontánní činnosti
- společenské oslavy v MŠ, kulturní veřejná vystoupení

- oslavy narozenin
- práce s knihami a jinými zdroji informací
- využití interaktivní tabule

7. Doplnující programy a další aktivity

Hlavní vzdělávací nabídka je doplněna dílčími programy, které rozvíjí určité dovednosti a dětský talent. Záměrem je zabezpečit vzdělávací nabídku pro ty, kteří disponují hlubšími schopnostmi k určitým činnostem nebo naopak potřebují individuální přístup ke zmenšení rozdílů v přípravě na školní docházku.

Záměry, cíle, okruhy činností a očekávané výstupy jednotlivých doplňkových programů jsou rozpracovány učitelkami, které konkrétní programy s dětmi realizují. Do vzdělávacího obsahu jsou zařazovány na základě vyhodnocení a diagnostiky třídy a dle potřeby jejich začlenění. Jsou realizovány v rámci celé třídy nebo dle individuální potřeby a zájmu rodičů.

7.1 Brousek pro tvůj jazyček

Jedná se o program zaměřený na zlepšování výslovnosti dětí, cílené především na zdokonalování rozvíjení motoriky mluvidel a jazyka.

Podmínky programu:

Práce s dětmi bude probíhat na základě provedené analýzy řečového rozvoje dětí a na základě písemného souhlasu zákonných zástupců dětí. Logopedická prevence je součástí výchovně vzdělávacího procesu. V posledních několika letech pozorujeme, že klesá kvalita řečového projevu dětí. Správná výslovnost dítěte je velice důležitá při nástupu k základnímu vzdělávání. Proto je důležité sledovat řečový rozvoj u dětí v průběhu celého předškolního období a předcházet tak včas nesprávným řečovým návykům. Nedílnou součástí je však řádná spolupráce s rodiči dětí, které potřebují pomoc při nápravě řeči.

Preventivní logopedická péče v mateřské škole je zaměřena na všestranný rozvoj osobnosti dětí. Bude prováděna logopedickým asistentem (učitelkou MŠ) v souladu s TVP – tedy denně v dopoledních hodinách s celou skupinou dětí a dle potřeb a po domluvě s rodiči i individuálně.

Vzdělávací cíle:

- rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti dětí
- rozvíjet komunikativní dovednosti a kultivovaný projev
- osvojit si některé poznatky a dovednosti, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální

Dílčí cíle:

- více se zaměřit na rozvoj slovní zásoby a odstranění komunikačních bariér
- osvojit si správné dechové a artikulační návyky
- zařazovat cvičení na rozvoj paměti, myšlení a fantazie
- provádět cvičení související s rozvojem řeči, smyslová cvičení, cvičení na rozvoj fonemického sluchu, cvičení na rozvoj grafomotoriky

Očekávané výstupy:

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

- navazovat kontakty s dospělými a s ostatními dětmi
- komunikovat s dospělými i s ostatními dětmi
- zvládat artikulační schopnosti
- vytvořit si správné návyky dýchání
- zvládat sluchovou analýzu (rozklad slov), hláska na začátku slova
- zvládat rytmitizační činnosti
- využívat svou představivost a fantazii v dramatické činnosti
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu
- zvládat jednoduché vypravování zážitku, příběhu....
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu a umět ji aktivně používat v řečovém projevu
- chápat jednoduché hádanky a vtipy
- zvládat nazpaměť krátké texty

Nabízené činnosti:

1. *Motivace:* příběh, báseň, obrazová publikace, pohádka, cvičení, píseň, vlastní zážitek atd.
2. *Sluchové hry:* poznávat zvuky kolem sebe, zvuky z přírody, hlasy zvířat, zvuky dopravních prostředků, hudebních nástrojů atd.
3. *Dechová cvičení:* hry s foukáním perníčka, papír, lehké materiály, foukání do vody, prvky jógy, rozfoukávání barevných skvrn atd.
4. Správná hygiena úst a nosu (smrkání nosu při nachlazení)
5. *Gymnastika mluvidel:* procvičování „špulení“ rtů, olizování rtů, procvičování hybnosti jazyka, nadouvání tváří atd.
6. *Rytmizace:* hry s rytmičnými nástroji, vytleskávání říkadel, slov, jmen, názvů, hra na tělo, rytmizace s různými netradičními materiály atd.
7. *Grafomotorika:* velké formáty papíru, různé cestičky, spojování, vlnovky, oblouky atd.

7.2 Hrátky s angličtinou

Jedná se o specificky zaměřený program seznamování dětí se základy anglického jazyka formou hry.

Podmínky jazykového vzdělávání:

- jazykové vzdělávání je realizováno pomocí vzdělávacích materiálů připravených učitelkou
- při jazykovém vzdělávání se vychází z metodických přístupů vhodných pro děti předškolního věku
- při výuce jsou využívány vhodné materiály pro děti, které umožňují působení na více smyslů, prožitkové učení, zážitkové učení, nepřímé učení. Je dbáno na upevnění správné výslovnosti především za pomoci zvukových materiálů, které jsou zpracovány rodilým mluvčím.
- vyučujícím je učitelka mateřské nebo základní školy

Organizace jazykového vzdělávání:

- jazykové vzdělávání probíhá standardně v určitou dobu s určitou frekvencí (1krát týdně po 30 minutách), děti předškolního věku je vhodné seznamovat s cizím jazykem častěji po kratší dobu (udržení pozornosti, otevření řečových center, zapamatování si učiva...)

- do jazykového vzdělávání se zapojuje celá třída
- jazykové vzdělávání není realizováno na úkor pobytu venku, práce s předškolními dětmi (např. pracovní listy) nebo odpočinku
- jazykové vzdělávání je realizováno pro žáky bezplatně

Vzdělávací obsah jazykového vzdělávání:

Nejdůležitějším úkolem pedagoga předškolních dětí je vytvořit kladný vztah k jiné řeči a jejímu používání.

Vzdělávací cíle:

- vytvořit podvědomí o existenci jiné kultury, která prožívá svátky odlišně od nás
- rozvoj radosti ze zvládnutého a poznání
- rozvoj všech smyslů
- rozvoj jemné motoriky při práci s materiály
- rozvoj hrubé motoriky při aktivitách vyjádřených základními slovesy

Očekávané výstupy:

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- ovládat koordinaci ruky a oka
- pojmenovat části těla
- správně vyslovovat, ovládat dech a intonaci řeči
- porozumět slyšenému
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- chápat prostorové pojmy
- chápat základní číselné pojmy
- soustředěně poslouchat mluvené slovo, hudbu
- napodobovat činnosti
- komunikace s ostatními dětmi a dospělými
- spolupráce s ostatními dětmi a dospělými
- umět pozdravit, poprosit, poděkovat, rozloučit se
- rozumět významu slov ze světa kolem nás
- reagovat na pokyny

Vzdělávací nabídka

Vzdělávací nabídka je obsažena v používaných vzdělávacích materiálech pro děti a učitele a je vhodným způsobem upravená pro konkrétní podmínky školy.

Vzdělávací oblasti:

- Colours
- Garden

- Toys
- Body
- Food
- Animals
- Feelings
- Clothes
- Festivals

7.3 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti (cizinci) a děti pocházející z jiného kulturního prostředí budou podporovány svými učiteli. Ti uzpůsobí didaktické postupy a budou tyto děti podporovat. Mateřská škola jim poskytne jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Bude-li těchto dětí v povinném předškolním vzdělávání čtyři a více, bude pro ně zřízena skupina pro bezplatné jazykové vzdělávání.

8. Evaluační systém a pedagogická diagnostika

Nastavený evaluační systém přináší informaci o naplňování cílů a záměrů školy, ověřuje, jaké jsou podmínky školy pro vzdělávání. Tvoří nedílnou součást a svým způsobem permanentně probíhající součást práce na úrovni školy či třídy. Je součástí zejména vnitřní evaluace. Cílem je zjistit negativa a pozitiva ve vzdělávání, vyvodit další opatření pro zkvalitnění celého průběhu a podmínek vzdělávacího procesu. Kontrolní a evaluační činnost zahrnuje všechny stránky chodu školy. Jde o průběžné vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek v mateřské škole, které nám poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce. Je to systematický proces, jehož výsledky využíváme ke zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, při kterých se tento proces uskutečňuje.

Oblasti evaluace:

- 1) *podmínky vzdělávání*: věcné, životosprávné, psychosociální, organizační, řízení mateřské školy, personální zajištění, spolupráce s rodiči a ostatními subjekty
- 2) *průběh vzdělávání*: hodnocení práce pedagogů a jejich přístup k dětem, pedagogický styl, metody, formy, vzdělávací nabídka, profesionální dovednosti
- 3) *výsledky vzdělávání*: hodnocení individuálních vzdělávacích pokroků dětí a úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

Podmínky a prostor pro evaluaci:

- setkávání, společné hodnocení a plánování učitelek
- společné akce s rodiči a dětmi (schůzky, besídky, odpoledne pro rodiče)
- pravidelné i nepravidelné porady dle potřeby

Zásady pro hodnocení:

- hledat způsoby a formy hodnocení spolu s dětmi, dávat dětem prostor k hodnocení a zpracovávat jejich hodnotící postoje
- snažit se, aby nebyly hodnoceny děti, ale činnosti, obdobně nehodnotit zaměstnance, ale výsledky práce, formy a postupy
- průběžně hodnotit všechny své činnosti a snažit se přehodnotit své jednání
- vyhledávat nedostatky, odhalit a pojmenovat konkrétní příčiny, zvolit nové a účinnější postupy
- sledovat individuální pokroky každého dítěte, reagovat na ně v plánování a vést o nich záznamy
- sledovat pokroky třídy jako celku (sociální vztahy ve skupině, normy a hodnoty uznávané skupinou, úroveň komunikace a spolupráce) a pružně na ně reagovat
- sledovat naplňování obsahu RVP
- do hodnocení zapojovat rodiče, zajímat se o jejich názory a zpracovávat je

Obecné cíle evaluace:

- 1) **rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učit se:** přemýšlíme nad tím, co se právě teď dítě učí
- 2) **rozvíjení hodnot, na nichž je založena naše společnost:** přemýšlíme nad tím, s jakou hodnotou se právě teď dítě setkává
- 3) **rozvíjení samostatnosti:** zamyslíme se, jaký má právě teď dítě prostor pro samostatnost a jakou má možnost ovlivňovat dění okolo sebe a svou situaci

Na tyto cíle se můžeme zaměřovat kdykoli v průběhu dne a operativně korigovat své působení směrem k požadované kvalitě.

Evaluace probíhá na úrovni školy i tříd. Sběr, zpracovávání a využívání informací probíhá pravidelně a systematicky. Veškeré písemné záznamy, event. další podklady vypovídající o pokrocích dítěte v rozvoji jeho předškolních dovedností, jsou důvěrné. Přístupné jsou pouze pedagogům a rodičům.

8.1 Vlastní hodnocení školy (autoevaluace)

Provádí ředitelka školy společně s pedagogickými pracovníky 1x ročně, na základě průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností a podmínek uvnitř školy.

Zaměřujeme se na:

- 1) **hodnocení ŠVP a obsahu vzdělávání a na soulad s RVP PV:** každoroční zhodnocení vlastní práce školy probíhá na závěrečné pedagogické radě a cílem je vyhodnotit vzdělávací obsah (tzn. jak se pedagogům pracovalo, co se povedlo či nepovedlo, co se osvědčilo, jaké problémy se ve vzdělávací práci objevovaly, co si děti odnesly...) a na základě toho pak vyhodnotit ŠVP jako celek
- 2) **hodnocení podmínek vzdělávání:** na každé pedagogické radě (4x ročně) hodnotíme podmínky materiální, bezpečnostní, organizační, pedagogické a psychohygienické
- 3) **organizaci vzdělávání a hodnocení práce pedagogických pracovníků:** probíhá formou hospitací ředitelky školy dle potřeby

Způsob autoevaluace:

- rozhovory, konzultace, diskuse
- pedagogické rady a porady 4x ročně a podle aktuální potřeby průběžně
- kontrolní a hospitační činnost – na základě plánu hospitací
- pozorování
- analýza integrovaných bloků
- analýza třídní a školní dokumentace

8.2 Hodnocení na úrovni třídy

Hodnocení provádí pedagogové, vždy po ukončení integrovaného bloku. Analýza integrovaného bloku se provádí na základě krátkých evaluačních výstupů. Tyto výstupy jsou prováděny po ukončení tematického celku (podtémat) a průběžně podle potřeb. Z nich pedagogové vyhodnocují plnění plánovaných cílů, výstupy, které by děti měly dosáhnout, motivaci, vhodnost použitých pomůcek a jiné závěry důležité pro další práci. Pedagogická diagnostika se provádí průběžně podle potřeb.

Zaměřujeme se na:

- 1) ***vhodnost zvolených metod a forem vzdělávací práce***
- 2) ***individuální hodnocení dětí a vedení záznamů o dětech:*** sledování pokroku ve vzdělávání u jednotlivých dětí probíhá:
 - u předškolních dětí 2x ročně formou připravených pracovních listů
 - u všech dětí kresbou postavy (vstupní hodnocení v průběhu měsíce října a druhé hodnocení v průběhu měsíce května). Dbáme na to, aby hodnocení nebylo zaměřeno na srovnávání dětí, ale soustředilo se výhradně na individuální pokroky každého z nich.
- 3) ***obsahovou stránku třídního vzdělávacího plánu,*** jestli je v souladu se stanovenými cíli a výstupy ŠVP

Evaluace měsíčních projektů se zaměřuje na:

- vlastní obsah vzdělávání, kdy si učitelky zaznamenávají důležité poznámky, postřehy a zkušenosti do hodnotících listů (tyto poznámky je vedou k zamyšlení a k nasměrování dalšího postupu)
- celkový průběh a vzdělávací přínos, tedy to, co si děti skutečně odnášejí dál, nač je možno ve vzdělání navázat, v čem pokračovat, k čemu se vrátit, nač se napříště zaměřit, co dělat jinak apod.

Hodnotící listy jsou odevzdávány na každé pedagogické radě ředitelce školy a veškeré jeho části jsou pedagogickou radou zhodnoceny.

- 4) ***analýzu vlastní vzdělávací práce:*** abychom mohli podporovat rozvoj dítěte s ohledem na jeho individuální vzdělávací potřeby a možnosti, musíme dítě znát a rozumět mu, tzn. potřebujeme znát jeho potřeby i hranice jeho možností, sledujeme jeho postup v rozvoji i jeho pokroky v učení a dle toho upravujeme

vzdělávací nabídku. Proto jako další způsob hodnocení zařazujeme pozorování dítěte s průběžným doplňováním záznamů o naplňování očekávaných kompetencí RVP PV v rámci integrovaných bloků.

Vedeme dva druhy portfolia dětí:

- portfolia týkající se hodnocení dětí jsou zakládána ve škole
- portfolia pro ukládání každodenních prací dětí, která jsou na konci každého měsíce předávána rodičům, aby měli přehled o činnostech a pokrocích svých dětí

5) **spolupráci s rodinou:** na konci každého školního roku obdrží rodiče dotazník, který je anonymní a dobrovolný. Prostřednictvím těchto dotazníků zjišťujeme, jak rodiče nahlíží na naši školu, jaké mají výhrady, co by chtěli v nabídce či organizaci školy změnit, ale také co jim vyhovuje a co se jim líbí. S výsledky rodiče seznamujeme a slouží jako jeden z podkladů pro naši práci v dalším školním roce.

Metody:

- sebereflexe, analýza vlastní pedagogické práce
- hospitace a vzájemné náslechy
- vedení portfolia a záznamů o dětech
- vzájemné konzultace, konzultace pedagogů s rodiči, dalšími odborníky
- průběžná a cílená pozorování
- rozbor herních aktivit
- rozbor procesu učení (cíle, výstupy)
- úroveň komunikace (rozbor jazykového projevu dětí)

8.3 Časový plán

viz tabulka

OBLAST HODNOCENÍ	METODY A TECHNIKY	ČASOVÝ PLÁN	ODPOVĚDNOST
1) OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ - naplňování cílů ŠVP - podpůrná opatření	- plánování třídních bloků - analýza plánů - diskuse na pedagogických radách - průběžná analýza školní dokumentace - kontrola funkčnosti	- dle ŠVP - 4x ročně - 4x ročně - 2x ročně - 2x ročně	- učitelky - ŘŠ + vedoucí učitelka - učitelky - vedoucí učitelka - ŘŠ + vedoucí učitelka
2) KVALITA PODMÍNEK - materiální - hygienické a bezpečnostní - personální - organizace vzdělávacího procesu	- kontroly vybavení - inventarizace - vybavení školní zahrady - kontroly - revize - školení (ŠJ, BOZP a PO) - DVPP (analýza potřeb) - sebehodnocení pedagogů - pedagogické rady - provozní porady	- 2x ročně - 1x ročně - průběžně - dle plánu - dle plánu - dle potřeby - průběžně - průběžně - 4x ročně - dle potřeby	- ŘŠ + školnice - ŘŠ + inventarizační komise - ŘŠ + školnice - bezpečnostní technik - revizní technik - ŘŠ + školnice - vedoucí učitelka - učitelky - ŘŠ + učitelky - ŘŠ + učitelky + školnice
3) REALIZACE VZDĚLÁVÁNÍ - každodenní práce učitele - vzdělávací nabídka - spoluúčast rodičů	- plánování a příprava - zpětná vazba (sebereflexe) - průběžná kontrola - hospitace - zápisy v třídní knize - záznamy o upevňování kompetencí - vyhodnocení po ukončení integrovaného bloku - analýza vzdělávací nabídky - fotodokumentace - pohovory s rodiči - konzultační hodiny - třídní schůzky - tvořivé dílny - společné zážitky atd.	- denně - denně - průběžně - dle plánu - denně - dle potřeby - na závěr IB - 2x ročně - průběžně - průběžně - dle potřeby - dle plánu třídy - dle plánu třídy - příležitostně	- ŘŠ + vedoucí učitelka - ŘŠ - učitelky - učitelky - učitelky - učitelky - učitelky - ŘŠ, učitelky, ped. asistent - učitelky - pedagogičtí pracovníci - pedagogičtí pracovníci - všichni
4) VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ	- záměrné pozorování práce dětí - hospitace - pololetní hodnocení tříd a třídních programů na ped. radách - analýza třídní dokumentace - pedagogická diagnostika dítěte - řízené pozorování dítěte - rozhovory s rodiči - testy školní zralosti - portfolio dítěte - hodnocení PLPP a IVP - hodnocení vývoje řeči - vyhodnocení záznamů asistenta pedagoga - depistáž logopedickým asistentem	- průběžně - dle potřeby - 2x ročně - průběžně - 2x ročně - průběžně - dle potřeby - 1x ročně - průběžně - dle potřeby - 1x ročně - 2x ročně - 1x ročně	- vedoucí učitelka - ŘŠ - učitelky - vedoucí učitelka - učitelky - učitelky - učitelky - učitelky - učitelky - vedoucí učitelka - vedoucí učitelka - vedoucí učitelka - vedoucí učitelka